

Омладина

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Година III

Београд, 27 април 1945

Број 42

ПРВИ МАЈ — НАРОДНИ ПРАЗНИК

Први мај није био само празник рада, смотра успеха радничке класе у свијету, већ је он одмах био зов радничкој класи свијета на директан јуриш против ирачњаштва и реакције, против насиља, угњетавања, глади, бједи и понижавања.

Као међународни празник солидарности пролетаријата донесен 14 VII 1889 на Првом конгресу II интернационале у Паризу, Први мај је одмах постао црвени баук за сву међународну реакцију. У резолуцији поводом оснивања празновања Првог маја каже се: „Одређује се велика међународна манифестација... да би истовремено у свима земљама... радници подијелили захтев властима о успостављању 8-часовног радног времена и о успостављању свега осталог што је утврђено на међународном конгресу у Паризу“.

Тадашњи реакционари, са њиховим државним бирократским апаратима, сматрали су прославу Првог маја као напад на постојећи друштвени поредак, па су због тога подузели ванредне војне и полицијске мјере против промајских радничких манифестација. Манифестанте су прогонили, отпуштали са рада, затварали, пуцали на њих на улицама.

Због тога су промајске прославе постале и биле увијек најоштрије оруђе радничке класе.

У земљама раног капитализма, за живота учитеља радничке класе Енгелса, Први мај се славио као револуционарни празник рада. Послије његове смрти опортунисти у партијама II интернационале покушавали су да Први мај легализирају, претворе у обичне светковине и обред, затупљујући његов оштри борбени карактер. У земљама источне Европе и царске Русије, чији се капиталистички развој вршио под условима империјализма, Први мај се славио као борбени празник радничке класе и имао је увијек протумперијалистички револуционарни значај. Код нас у Југославији за време неврлодних режима промајске прославе имале су увијек оштар, политички, борбени карактер. Штрејновоало се и вршене су демонстрације, избијали су краваки немири у Београду и Загребу, исто тако имали смо промајска борбена покрета радника у свим вањним индустријским и радничким центрима.

У народно-ослободилачкој борби прослава Првог маја добила је нов карактер. Распалтена свенародна револуција промјенила је његову слику. У борби против окупатора и народних издајника остварена је широка народно-ослободилачка фронта и остварен черст савез радника и сељака, створена је моћна Народна армија и народна власт, ударени су темељи нове демократске федеративне Југославије у којој су остварени и стари промајски захтеви: право на рад, слободу и равноправност. Њих данас ужива сав радни народ градова и села. Та чињеница промјенила је садржину и карактер промајске прославе код нас. Први мај је постао празник народне владе на приједлог Јединствених синдиката да се Први мај прогласи државним празником значајније само онога што је народ већ практично у својој оружаног борби остварио.

Овогодишњу прославу Првог маја радници, сељаци, интелегенција, војници, жено и омладина Југославије славе у знаку коначних победа над мрским фашистичким освајачем. Црвена армија задаје задње слоносно ударце фашистичкој звјери у срцу Немачке, у самом Берлину. Савезничке армије прено западне Немачке хрле јој у сусрет. Херојске Народна армија Југославије у задњим биткама доноси слободу читавој нашој домовини као и оним крајевима који су у првом империјалистичком рату били отети од наших народа: Словенском, Приморју, Истри и Корушкој. За који дан побједничке заставе лепршаће над јуначким Загребом и нашим Трстом. Значај демократске федеративне Југославије сваки даном расте у читавом свијету. Уговором о пријатељству, узјамној помоћи и посљератној сарадњи склопљеном између Југославије и Совјетског Савеза остварена је жеља наших народа, да у братству са СССР-ом остваре мир, бољу и лепши живот.

На манифестацијама Првог маја, у којима ће учествовати и наша Народна војска и претставници власти демо-

кратске федеративне Југославије, омладина, жено и синдикати — манифестираће се љубав према својој другој Титу. Већ сада они у прегалчком ударничком раду, у обнови ратом резорене привреде показују исту ову пожртвованост и одлучност као што је наша Армија показује на фронту у оружаног борби са непријатељем. По свим селима, градовима, по свим крчмама и улицама, по горима и долинама чуће се промајске пјесме радости, пјесме вјеровања и наде и чврсте одлучности да се у борби до краја истраје и остваре наде и жеље милиона наших народа, оствари моћна, снажна, јака споља и изнутра демократска федеративна Југославија.

Реакцији, намјештенци, сељаци, омладина и жено на улицама градова и села манифестираће своје јединство, снагу и одлучност да се доврши побједничка битка над фашизмом и домаћим издајцима, да се окувају и учврсте тековине народно-ослободилачке борбе, братство и јединство наших народа, да се учврсти наше заједничке и народне државе на чврстим и нераскидивим темељима равноправности, братства и јединства, да се учврсти народна демократска власт и зададу коначни смртни ударци реакцији која је нашу земљу одвела у пропаст и која у виду саботежа, штеточина, шлекуланета данас омета брзу привредну обнову и консолидацију наше домовине.

У промајским позорницама радници ће се пред другом Титом зајевтовати да ће још акције него до сада развити радно такмичење, повисити радну мочму да би побједа над непријатељем била брза и сигурна. Сељаци ће ступајући раме уз раме са радницима и народном интелегенцијом обећати да ће обрађујући сваку стоту наше земље осигурати хљеб јуначкој армији и градском становништву. Намјештенци и народна интелегенција обећаће да ће се борити свим средствима против бирократика у државном апарату, да ће у заједници са радницима и сељацима учинити све да наша домовина пође великим корацима на путу културног уздизања и напретка широким радничким масама. Омладина ће пред другом Титом и народом обећати да ће као што је до сада давала своју младост и живото за домовину исто тако давати сва себа за изградњу новог, бољег и сећнијег живота чије плодове она треба да ужива.

Под победничким заставама вољеног друга Тита читав наш народ прославиће 1 мај 1945 у данима своје скоре и пуне победе.

Јосип Цаци

Омладина у првомајском такмичењу

Плански постављено првомајско такмичење дошло је ових дана богате резултате.

У Скопљу, радници фабрике „Тулбанд“ дели су прековрешених 256 часова. Ударница Султана Давцова и Марица Тасева су непрекидно радиле 24 часа, дале тиме велики прилог повећању норме, које је у 15 дана повисена на 140% у односу на месец фебруар.

463 омладинца и омладинке организовали су радну бригаду у Вршцу, оборали кукуруз и очистили кукурузовину са 54 јутра њива.

Појачаним напорима у првомајском такмичењу све нишке фабрике и предузећа пошла су прослави Првог маја. Жељезнички радионица је изабачила од почетка свог рада до данас 56 локомотива; фабрика Пенђ у сериској прои-

зводњи шрафова надмашила је нормалу са 100%; Прве српске текстилна фабрика подигла је производњу на 13%, а фабрика дувана на 15%.

Ударници са сваче дрва и изградњи пруга настављају данас појачано своје радове. 25 омладинца из округа топличког отишло је на Копаоник да секу дрва за изграду жељезничких прагова. За четврт сата 180 омладинца оборили су 736 букава и израдили 300 шлепера.

Живорад Михајловић из Горње Топлице је освојио воћ у првим данима рада назив ударника, оборивши за четврт сата 24 букава.

Масовним учешћем у првомајском такмичењу омладина ће са својим народом ове године у слободи достојно прославити Први мај.

ИЗ ПРВОМАЈСКОГ ТАКМИЧЕЊА БЕОГРАДСКЕ ОМЛАДИНЕ

Културна секција омладине XI одељења приредила је 25 априла врло успелу академију, у оквиру такмичења за 1 мај. Позоришна дворана „Мањежа“ је била препуна. По многим успелим такмака програма, види се да омлади-

на овог рејона не жели да заостане за осталим омладинским рејонима.

У позоришном холу омладине истога рејона је приредила успелу изложбу зидних новина, од којих су најуспелије из дома „Пашино Брдо“ и фабрике обуће „Мињон“.

ГОДИШЊИЦА II КОНГРЕСА

У историју омладинског покрета наше земље и читавог света ушао је без сумње Други конгрес антифашистичке омладине Југославије као један од најзначајнијих догађаја. Годину и по дана после I конгреса, после уједињавања омладинских савеза појединих покрајина и области наше земље у јединствени Уједињени савез антифашистичке омладине Југославије, организована је највећа смотра борбе и рада наше омладине.

Сваки од појединих говора делегата претстављао је манифестацију успеха који је постигла омладина нашег народа. Делегати су причали о беспримерном јунаштву наших младих бораца, о херојском и пожртвованом раду омладине у позадини. Износили су политичке и организационе проблеме својих крајева. Они су приказали резизијне снаге УСАОЈ-а, који је захватио у своје редове већ преко 500.000 чланова.

II конгрес је претстављао најлепши приказ ширине као и јединства и братства наших народа, оствареног у народно-ослободилачком рату. Делегати су претстављали једну целину без обзира на своју националну припадност, друштвени положај, занимање, вероисповест итд.

У име читаве омладине наше земље која се у борби ујединила и створила своју снажну јединствену омладинску организацију, II конгрес је претстављао јасну слику расположења најширих омладинских маса. Конгрес је манифе-

стовао безграничну љубав и оданост наше омладине за нашу отаџбину, федеративну демократску Југославију, за нашу војску, нову демократску власт и за организатора наше борбе маршала Тита. Али у исто време конгрес је изразио мржњу наше омладине према свим нашим непријатељима, од фашистичких окупатора па до домаће издајничке реакције у земљи или ван ње.

На II конгресу делегати су упознали своје младе другове из других крајева наше земље. Они су међусобно изменили богато искуство, које су стекли у борби и у раду.

Маршал Тито је у свом говору на конгресу указао омладини Југославије на њене најпрече задатке. Поред све снажних оружане борбе против окупатора, пред омладину је постављен ништа лакши задатак: обнове наше земље, изградња наше демократске федеративне Југославије. Учвршћавање братства и јединства, остварено у ослободилачком рату, и борба против свих разбјача тог јединства, један је од главних задатака омладине. Омладина мора да ради свим снагама на проширење нашег покрета. Активизација и мобилизација омладине која стоји по страни или је изложена непријатељском утицају треба да дају нашем покрету све већу ширину. И за још боље испуњавање свих задатака у борби за ослобођење и у раду за обнову и изградњу наше отаџбине потребна је широка активизација на подручју просве-

тства, од борбе против неписмености па до стручног оспособљавања.

Значење II конгреса превазишло је земаљски оквир и добило балкански, светски значај. II конгрес је упознао омладину Балкана и читавог света са нашом омладином, која је послужила као најлепши пример херојске борбе, пожртвованог рада у позадини и учествовања у остваривању братства и јединства међу народима, те у изградњи праве људске демократије.

Другом конгресу су стигли многи поздравни из света. И са њога су упућени поздравни омладини свих слободољубивих народа. Они поздравни претстављају почетак повезивања наше омладине са слободољубивом омладином света. Учвршћавање ових веза био је још један задатак који је постављен пред нашу омладину.

II конгрес се закључио маршалу Титу у име читаве наше омладине да ће бити сви задаци испуњени. Омладина Југославије се закључио да неће жалити ни своје снаге ни своје живото за остварење тих задатака. И омладина је новим еланом наставила борбу, новим еланом је продужила рад у нашим ослобођеним селима и градовима. И заста није нигде и никада жалела и не жали ни своје снаге ни своје младе живото.

Митја Вошњак

Под победничким заставама вољенога друга Тита читав наш народ прославиће 1 мај 1945 у данима своје скоре и пуне победе.

Четири године „Ослободилне фронте словеначког народа“

У најтежим данима у историји словеначког народа, две недеље после окупације читаве Словеније од немачких, италијанских и мађарских фашистичких банди, у Љубљани је одржао основачки састанак Ослободилачког фронта словеначког народа. На иницијативу Централног комитета Комунистичке партије Словеније 27 априла 1941 године састали су се претставници КП, демократског крила „Сокола“, хришћанско-социјалистичке групе и словеначких културних радника. Они су видели пред собом перспективу широке борбе против окупатора на бази јединства читавог словеначког народа.

Од 27 априла па до напада Немачке на Совјетски Савез обављао је ОФ велики политички и организациони рад. Велику пропагандистичко-мобилизацијску улогу одиграо је „Словенски порочевалец“, информативни весник ОФ, који је почео да излази после 27 априла 1941 као недељни лист.

После 22 јуна 1941 године политичка активност проширила се у најшире масе. Резултат тога било је уједињавање 18 разних група у Ослободилачком фронту словеначког народа.

Програм ОФ, изражен у „Темељним тачкама“, прихватио је читав словеначки народ. Програм ОФ претстављао је реалан одраз тежњи словеначког народа под окупацијом, претстављао је реалан одраз свих његових тежњи из прошлости. Програм ОФ претстављао оживљавање и проширивање оних позиција, оних програма, које су дали словеначком народу најснажнији претставници његове културе: Прешерн, Левстик и Цанкар. Све поштене словеначке групе сагласиле су се у томе, да неће у најтежим данима словеначке историје редити за своје уске интересе, него да ће уложити све снаге за остварење програма народно-ослободилачке борбе, темељних тачака ОФ. У настојању за што потпуније уједињавање словеначког народа ове групе ишле су још даље. Оне су се две године после стварања ОФ у заједничкој изјави одрекле своје организационе индивидуалности. Тиме је ОФ који је имао у почетку карактер коалиције добио значај јединственог, свенародног покрета.

У данима када је било тежко предвиђати излаз из ситуације у којој се налази словеначки народ ОФ је поставио пред најшире масе правилну, јасну перспективу. Први задатак сваког појединца и читавог народа јесте борба за ослобођење, и то оружаном борбом. Све су чињенице указивале на то да ће борба словеначког народа бити необиљно тежка. Али је словеначки народ прихватио оружану борбу као једино средство за очување свог опстанка, као једино оруђе у одбрани против масовних проселовања и убијања.

ОФ је поставио ослободилачку борбу на једину правилну базу, на базу братства са осталим јужнословенским народима и општесловенске солидарности. Словенија је у народно-ослободилачкој борби стварно доживљала своје уједињење. Ослободилачки покрет уједињено је све позитивне снаге словеначког народа, и у тошкој борби повезало су се у целину све области Словеније, без обзира да ли су биле окупирани од Немца, Италијана или Мађара 1941 године или су већ пре рата стале у немачком и италијанском ропству.

У „Темељним тачкама“ ОФ је подвукао да словеначки народ не признаје комадана Југославије, да ће уложити све снаге за остварење братства и јединства народа Југославије и свих словенских народа на основу равноправности. Ову своју тежњу словеначки народ је доказао у току рата својом борбом раме уз раме са осталим словенским народима.

Братска Црвена армија и наша Југословенска армија су отпочеле коначно ослобађати словеначку земљу. У блиској будућности ће се заувек ујединити у једну целину сви делови Словеније, они који су били пре рата у Југославији са Корушком, Словеначким Приморјем, Бенешком Словенијом и Трстом. И уједињена федеративна држава Словенија остаће заувек саставни део демократске федеративне Југославије. Гаранцију за то претстављају победе наших великих Савезника. Али је главно јемство за пуно остварење програма ОФ очеличени, јединствени, оружански словеначки народ и братска помоћ коју им пружају сви остали народи Југославије и наша отаџбина као целина.

ПОСЉЕДЊИ ДАНИ ХИТЛЕРОВЕ ЊЕМАЧКЕ

Успјеси антифашистичких снага последњих дана у борби против Хитлерове Њемачке јасно испољавају да је победа већ извојевана и да је само треба довести до краја.

Без сумње најзначајнији успјех, војно-политички најочигледнији моменат од почетка рата до данас, који у потпуности осветљава крај фашистичке Њемачке, је славити продор Црвене армије преко Одре и Најсе који је тако нагло довео до околвања Берлина, тог главног великог града сада већ малог Рајха. Не само да су Руси продорли у престоницу, не само да притискују Њемце на запад, него су опколили Берлин опколињаци у њему хиљаде и хиљаде фашистичких зликоваца. Нико не сумња да ће их Црвена армија по својој опробаној рецепту понопати под рушевине њиховог властитог града.

С друге стране избијање Црвене армије на рибску Лабу сјеверно од Дрездена, као и издунавање њеног продора на сектору Берлина, приближило је Црвену армију и Америчке армије толико близу да се може рећи да је Њемачка практично раздвојена на два дијела. Од ње је преостало сјеверно-њемачко бојиште које узимањем Берлина не само изгледа на дужи живот, што свједочи и надирале Савезника у Хамбургу, Норвешка је у ствари парализована, ъемачке снаге у њој су у овим последњим данима фашистичке Њемачке уствари Хитлеров залезајући капитулације. Борбе у Холандији све се више своде на обично чистиће њемачких распарчаних и изолисаних трупа.

Јуно-њемачко бојиште чини још извесну целину која се ослања на Баварску на горњим деловима Сјеверне Италије, Аустрије и Чешке. Ту спада и њемачка избочина у Словенији и Хрватској. Не 'концентричним нападима Црвене армије [надирале у Аустрију и Чешку — продор у предграђе Брну] и надирале Савезника у Баварску према Минхену и Француза према Сјеверној Италији, форсирање ријеке По у Италији и побједоносна офанзива наше славне Армије према Истри и Загребу — показују да су и тој последњој фашистичкој јазбини дани одбројања.

Карактеристичан је при томе упад Савезника у ладску долину и изненадни форсирање ријеке По, те, толико раструбљене, ъемачке одбрањене линије. И ту се показало да су препреке само онда препрене ако су брањене.

Удво наше армије у општој и коначној офанзиве уједињених народа дошао је последњих дана до пуног изражања. Не само што ми ангажујемо велики дио фашистичких трупа толико потребних Хитлеру на сваком месту, него ми те трупе тучемо, околвајемо и уништавамо.

Њемци досједни својој лујачкој стратегији и својим јавним политичким надама, не само да не повлаче доброљиво своје трупе из наше домовине него се у заједници са својим злочиначким ученицима усташама упорно боре за свако наше село, за сваку колу, за сваки град, и то истовремено кад губе њихову престоницу.

Координирани операцијама наше сјеверне и централне групе јасно је оштрина је долина ријеке Босне, разбијени отпор кога су Њемци пружили у Источној Славонији и ова победа окупљена је ослобођењем Босанског и Славонског Брода. Наше снаге између Саве и Драве завршавају ослобођење Славоније избијањем на ријеку Илову и продором у Вировитицу. Њемци су већ на дохват објекта Калиничке и Мославачке горе. А кога ће се налази Загреб. На југу од

Саве очистиће је Бањалучки клин, форсирањем Врбаса и ослобођењем несусебне Павлићеве престонице. Воде се борбе у Унској долини за коначно ослобођење Босне. А иза ње су опет два усна ъемачко-уштакна испуста — Сисачки и Карловачки, а онда опет — Загреб.

Наша јужна група својим успјесима је показала не само сјајни план и координацију операција читаве наше ермије, не само високи морал и божбеност код свих него и ванредну умјешност руководиоца и трупа. Десетине операције на Кри, Црес и Лошин, ослобођење Хрватског Приморја са Сушском, натриглавање Ријеке заузетом Илане и коначно уличне борбе у самом граду Ријеци, очити су доказ тога.

Све су то непобитне чињенице великог удјела наше армије у дефинитивном војничком уништењу фашизма. Сви наши последњи успјеси још више говоре да ће наша армија наскоро потпуно ослободити нашу нападну домовину.

И тако целокупни рат против ъемачког фашизма и његових прирепака

приближава се крају и све се више претвара у пресецање фашистичког територија, околвање отсјечених ъемачко-фашистичких трупа, у чистиће појединих предјела и љубова.

А фашизму је данас објективно свеједно да ли је у неком отсјенку давао велики или мали отпор, да ли је негде откривао фронт или га другдје појачавао. Као што његова армија, тако и његова политика налази се пред коначним спомом. Још жестоки ъемачки отпор, нарочито према Црвеној армији и нашој Армији, је последња узалудна нада злочинаца који пред судом очекује да ће се судије завадити.

Не све више и више умјесто жестоког отпора, умјесто толико разгранатог герилског борбе 'Фолксштурма' и СС-група виде се заробљеничко' ъемачке колони где заведен број има и женопобједивих нациста. А ъемачке заставе са кукастим крстом све се више претварају у обичне бијеле крпе које висе по ъемачким градовима.

Генерал-мајор БОГДАН ОРЕШЧАНИН

КОНФЕРЕНЦИЈА У САН ФРАНЦИСКУ

Закључци Кримске конференције спроводе се у дело. Савезничке армије налазе се у срцу Њемачке, која је осушењена на проласт. Одлуке о координацији савезничких снага и појачању удараца на фашистичку Њемачку остварене су Ових дана спроводи се у дело још једна одлука која је донета на Криму на састанку руководиоца трију Савезничких држава, Совјетског Савеза, Енглеске и Америке — у Сан Франциску са одржава конференција претставника свих Уједињених нација. У циљу спречења агресије и за отклањање политичких, економских и социјалних узрока рата и сталне сарадње мирољубивих народа одлучено је да се „успоставе општа међународне организације за одржање мира и безбедности“. О тим ће се питањима дискутовати на конференцији.

У свом последњем говору, који је одржан пред само отварање конференције, министар спољних послова САД Стетиниус изнео је задатке конференције: „Конференција у Сан Франциску неће диктирати мировне услове. Задатак конференције у Сан Франциску лежи у томе да створи „окирање повеље, што ће помоћи велика већина народа света, која ће моћи да се усавршава на основу стеченог искуства после створене организације. Због тога треба да створимо повељу за међународну организацију, која ће се заснивати на стварности и која ће се одржавати у оквиру слободолубивих принципа демократских нација. То повеља претставља жељу целог света за трајан мир и његову решеност да тај мир изградимо и очувамо“.

Организација безбедности „неће решавати о границама, о репарацијама и о питањима која се односе на разоружање и контролу Њемачке и Јапана. Њен циљ је да припреми статут нове светске организације за обезбјевање мира, који ће бити поднесен на усвајање свима државама Уједињених народа“.

Као база за израду међународне организације за обезбјевање мира и сигурности у свету служиће конференцији у Сан Франциску припремени предлози који су закључени на конференцији у Дамбартоу Оксу. Одлучно испуњавање одлука Кримске конференције и сазивање конференције у Сан Франциску још је један од

говор свим ъемачким покушајима да изазову неслогу међу Савезницима. То је нови доказ одлучности Савезника да задрже и појачају пријатељске односе учвршћене у овом рату, а после завршетка рата да у заједници са свим Уједињеним нацијама обезбеде сигуран и трајан мир. Истовремено и сва прикљивања и покушаји профашистичких реакционарних кругова света, рад свих оних који желе да помуте односе међу Савезницима и славу фашизма, спомениће се о одлучности Уједињених народа да потпуно униште све остатке фашизма и изграде сигуран и трајан мир који ће по начину Атлантске повеље обезбедити да сви људи у свима земљама могу живети својим сопственим животом у слободи од страха и невоље“.

Учествовање претставника демократске федеративне Југославије од великог је значаја. То је доказ наше снаге и права које је извојевано четворогодишном борбом против заједничког непријатеља.

УГОВОР ССР И ПОЉСКЕ

Исторски датум у односима између Совјетског Савеза и Пољске Републике је 21 април. Тога дана потписан је у Москви Уговор о пријатељству, узајамној помоћи и послератној сарадњи између Совјетског Савеза и Пољске Републике. Важност овог Уговора, прво од сада између Совјетског Савеза и Пољске, од великог је значаја, јер су се досадашњи совјетско-пољски односи из корена променили и отворени су пут даљој сарадњи и пријатељству, које је никло у ослободилачкој борби, између две суседне словенске земље. „Садашњи уговор значајан је по томе што завршава једном за свегда с тим старим односима између наших земаља, што их сахрањује и што ствара праве основе за замијенавање старих непријатељских односа у односима савеза и пријатељства између Совјетског Савеза и Пољске ренао је Стаљин.“

Основано у овом Уговору је spremност Совјетског Савеза и Пољске Републике да узајамно помоћи и у заједници са свим Уједињеним нацијама продуже борбу против Њемачке до коначне победе. Уговор осигурава пријатељство и сарадњу два народа, чији је главни циљ што брже уништење за-

РАЗВИЈАЈМО ШИРОКИ ОМЛАДИНСКИ ФИЗКУЛТУРНИ ПОКРЕТ

Упоредо са коначним ослобађањем читаве наше домовине, са свестраним развојем свих грана нашега јавног живота, развија се и физкултурни живот основан на новим и здравим принципима и сватаном о спорту.

О томе говоре оснивање и активне приредбе многих спортских организација и омладине уопште као и све шире физкултурни рад у домовима, школама, индустријским установама, на селу, у свим војним јединицама итд. Гоставања наших тимова изава домовине (Албанија, Италија, Малта, Египат итд.) већ претказују велико значење нашег физкултурног развоја и у међународном погледу. Поред неколико ранијих клубова који су већ у почетку као целина приступили народно-ослободилачком покрету, поред великог броја истапнутих и познатих спортиста који се већ од првих дана налазе у редовима народно-ослободилачке борбе, ми смо у читавом досадашњем раду имали углавном спонтану физкултурну иницијативу.

С друге стране ми данас имамо у многим крајевима још закукуљене облике некадашњег нездравог спортског живота који су понегаде спремни да, позивајући се на велике традиције поново започну стару ускоградну клубушку борбу које је од увијек кочила правилан развој спорта.

Ето, управо реди то две чињенице потребно је данас позабавити се и питањем организационих облика физкултуре и спорта, чије ће рјешење омогућити масован и снажан развој нове физкултуре.

Не може се говорити о организационим облицима, а да се не говори о принципима и програмима нове физкултуре из које ти облици управо нужно и произилазе.

Једно од начела је масовност. Не желимо више спорт који ће бити приступачан само привилегованом уском броју људи, не желимо више само 11 играча који ће полуп циркусне атракције забављати 20.000 гледалаца са сархом да напуне незаситне клубске благаје. Ми желимо масовни физкултурни покрет који ће свестрано одгојити наше младо покољење.

Ово ново схватање о масовном карактеру физкултуре изражено је у одлуци Министра просвете за Србију, чији први став гласи: „Дозвољава се оснивање физкултурних друштава на територији федералне Србије у оквиру синдикалних савеза, већих предузећа и установа, омладинских и великих масовних организација“. Из ове одлуке произилази да ће у Србији масовне организације моћи оснивати добровољна физкултурна удружења, што даје пуну гаранцију да ће физкултура моћи обухватити читав народ и да ће она бити усјерена заједно са основним тежњама нашег народа.

У својој примјени на терену то значи да ћемо ми имати у главном физкултурно омладинско и радничко-најештеничка удружења, која ће имати своје огранке у домовима, болницама, школама, у свакој творници, индустријској установи, при задругама итд.

На тај начин организоване физкултурне јединице постаће масовне организације, које неће бити ни у ком случају слично са некадашњим ситним клубовима, па би их стога и боље било називати физкултурним друштвима, удружењима, колективима или слично. Не желимо стотине ситних клубова од којих ће један бити кулгашки, други ногометни, трећи... итд. ми не желимо спортисте који ће се до виртуозности бањати само једном одређеном гране спорта.

Ми желимо свестрано физкултурнике који ће свестрано развијати све дијелове тијела, али који ће се моћи да посебно посвете и оној грани спорта за коју имају највише услова или воље.

Из овога начела произилази и унутарња структура свих физкултурних ор-

ганизација почевши од основних јединица-друштва до врховних физкултурних форума. То значи да нећемо више имати двадесетак савеза од којих је сваки засебно тјерао своју посебну спортску политику, него ћемо у заједничком физкултурном форуму обухватити све гране спорта.

На ниже то значи да ће наша нова физкултурна друштва у свом оквиру обухватити што више секција (гране спорта) за које у том крају има услова, а нарочито основну тјело-вјежбу која већ сама по свом карактеру најсвестраније развија тијело.

Сигурно је да ће управо на наш милионски омладински покрет пасти највећим дијелом развијање новог спорта и културе тијела уопште. То је ради снаге нашег омладинског покрета, зато што ће омладина бити углавном управо она основна снага која ће масовно пригрлити физкултуру и примјенијети је на своје свестрано образовање и одгој. То је на крају и зато јер ми и у том правцу желимо помоћи народној власти која је преузела цијелокупно васпитавање нашег народа.

Поред видних успјеха који су на пољу физкултуре постигнути у разним дијеловима наше земље ми још ипак нисмо успјели да физкултура масовно продере у најшире слојеве народа, да обухвати сву омладину, а нарочито ону на селу. Разлог томе лежи у чињеници да још многе наше омладинске организације нису саме у потпуности оствјетиле огромно значење и важност физкултурног покрета, да они често пута физкултурне организације постојевијеју са организацијама Уједињеног савеза, да уносе ставовиту кривоту и тако спутавају иницијативу које постоје, умјесто да је свестрано искористе, прихвате и да је развијају. Као резултат таквог схватања често су омладинске физкултурне организације уже од организација Уједињеног савеза уместо да својом ширином иду далеко испред њега. Ово стави ми морамо што прије измијенити и то свуда на терену оживити најразновидније физкултурне и спортске манифестације, почевши од разних такмичења међу појединим школама, болницама, рајонима, селима, градовима итд. У свим гранама спорта, па до већих слетова у којима ће омладину у истини масовно судјеловати. За такве слетове и приредбе омладине у Хрватској има већ велико искуство и оно је показало колико је велика иницијатива и жеља омладине за физкултурним животом само ако се зна правилно развити.

Пред нама данас стоје три веће физкултурне манифестације. 24 маја одржаће наши најмлађи пионири своје слетове у оквиру великих приредаба којима ће они прославити рођендан Маршала Тита. Излет у природу, постављање и осигуравање логоршта, игре које код пионира развијају снагу, издржљивост, снажљивост, борбеност и дисциплину — дакле особине добрих будућих чувара наше домовине — као тјело-вјежбени слетови показале како се неки најмлађи физкултурним радом уче и спремају за будуће јунаке и градитеље наше земље.

Истага дана одржиће омладину широм Југославије масовне штафетна трчања, у триони, који ће стотинама километара наизмјенице трчати кроз градове и села, понаће у штафетној палици честитку омладини нашом Маршалу.

За месец август припрема се велики физкултурни слет — дан младих физкултурника у Београду. Осим једноличних простих вјежби биће на програму и масовна лакоатлетска такмичења, те разна спортске и борбене игре. То ће бити смотра физкултурника из читаве Југославије. Као припрема за овај велики слет одржаће омладину у свим дијеловима наше домовине многобројне мање слетове почевши од градских па можда до слетова појединих федералних јединица.

У свим тим спортистким манифестацијама и приредбама, а нарочито у припремама за њих треба окупити што већи број искусних спортистких радника и омогућити им да своје искуства пренесу на друге, да развију своје организационе способности на пољу физкултуре. Таквих људи има свуда и они желе да раде, али многи наши руководиоци одбијају их од себе и настоје у својим рукама задржати монопол спортске иницијативе.

Свестрано припремање за све физкултурне манифестације и развијање овог програма у физкултурним организацијама, у школама, у домовима, у творницама и индустријским установама, у граду и на селу изградити у исто време и оне организационе облике о којима смо горе говорили и омогућити ће широко и свестрано развијање физкултурног покрета у нашем народу. Масовно узјекљавање слетских вјежби у читавој земљи створиће у исто вријеме предуслов за стварање једне снажне тјело-вјежбене организације која ће обухватити читаву Југославију.

Наш први корак који морамо у свим тим задацима извршити је оживљавање у дјелу паролов:

Сваки омладинца, омладинка — физкултурник!

Мирослав Креачић

II КОНГРЕС АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ АЛБАНИЈЕ

ПРЕКОМУРЈЕ СЕ УКЉУЧУЈЕ У ДЕЛО НАШЕ НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

(Од специјалног дописника, Омладине)

Са решеношћу да још више учарсти јединство омладине Албаније за пројужење борбе до потпуног уништења фашизма, за изградњу тековина народно-ослободилачке борбе и свестрано подизање и обнову заостале и порушене земље, састала се албанска антифашистичка омладина на свој Други конгрес. Тирана сва у пролећном сјају, украшена националним заставама, натписима, славолуцима, илуминацијом, примила је преко 1.100 омладинских делегата из свих крајева Албаније. На конгресу је стигла и југословенска делегација од 17 омладинца, седам делегата ЕПОН-а из Грчке, осам делегата Бугарско, два из Италије и један делегат Чехословачке антифашистичке омладине.

Конгрес је био отворен 16 априла у присуству претседника нове демократске владе Албаније генерал-пуковника Енвер Хоџе и осталих претседника владе, војске, ослободилачког фронта, фронта жена, синдиката, чланова југословенско и француско војне мисије и страних омладинских делегата.

Конгрес је отворио друг Нако Слиро, претседник албанске антифашистичке омладине. Одана је почаст поводом смрти претседника Рузвелта са два ми-

претставник антифашистичке омладине Бугарске Атанас Стојков, у име ЕПОН-а Никос Акритидис, у име чехословачке антифашистичке омладине Јан Визек, у име италијанске антифашистичке омладине Даниело Долфи, у име албанске мањине у Бугарској Јорданка Грабова. Зетим су говорили комесар У дивизије која се борила у Југославији Гафур Чучи, Алексиј Јетру у име грчке мањине у Албанији, као и претставник албанске омладине у Грчкој.

Као што смо се борили против туђих освајача тако ћемо се и подићи и изградити

Другог дана конгреса почела је радна седница са рефератом »Омладина у борби и раду за слободу и изградњу Албаније« који је одржао члан секретаријата БРАШ-а друг Алчи Конди. Он је изнео величанствену епологију борбе албанског народа и његове омладине у овом ослободилачком рату против фашизма и домаћих издајника. Он је набрајоо дивних примера и епизоде из бојева бригаде и рада омладине на обнови земље. По његовом реферату узели су учешћа многи омладинци из војске и позадине у живој дискусији.

20 и 21 априла биле су одржане велике спортске манифестације у којима је учествовала десетина спортских омладинских удружења из свих крајева Албаније. Омладина се у присуству масе народа такмичила у гимнастици, атлетици и постигла лепе резултате.

За време конгреса су одржане приредбе које су давале домаће омладинске уметничке групе, а исто тако је давала приредба и југословенска уметничка група »Иво-Лола Рибар« која је са великим одушевљењем примљена.

Погледањем дача конгреса 22 априла донесена је резолуција конгреса, прочитан програм и изабран нови Централни одбор БРАШ-а, као и његов секретаријат. Конгресу заставници добио је најбољи округ Корча, где је омладина постигла најлепше резултате у борби и раду. Исто тако је за хероизам у борби против фашиста и домаћих издајника добила конгресну заставницу Прева бригада НОВ Албаније.

На великом стадиону на завршетку конгреса, који је трајао шест дана, одржана је утакмица између спорт клуба Тирана и југословенског омладинског спорт клуба »Црвена звезда«.

За време конгреса била је приредба изложба фотографија, народних кошњи, уметничких слика и ликовних дела. Велико интересовање побудила је изложба југословенске и грчке омладине.

Други конгрес антифашистичке омладине Албаније био је нова победа албанске омладине. Тим конгресом је она показала свој велики удео у ослободилачкој борби поробљених народа, своју још снагу сједињену у редовима БРАШ-а. Тај је конгрес много ојачао омладински покрет. Он је учинио да ће данас сва албанска омладина јединствено градити своју земљу самопрепорно, као што је пошла у оружану борбу за националну слободу и права свога народа.

Она је показала да чврсто стоји уз своју народну владу и њеног претседника генерал-пуковника Енвер Хоџу. Она је показала велику љубав, исконану у заједничкој ослободилачкој борби, према демократској федеративној Југославији, према југословенској омладини. Она је учествовала брзотоме са свом омладином балканских земаља.

Габриел Гашпершич

Када посећујемо нашу пограничну покрајину осећамо најаче како је дубоко ушла љубав за нову демократску Југославију у све наше народе, све наше покрајине.

Словеначко Прекомурје, крајеви која су мађарски окупатори ове четири године тлачили и насилно помађаривали и који су били иначе изложени мађарском утицају стотинама година, али ипак су остали словенски и југословенски и показали неуморну жељу за демократском и правом народном влашћу. Прекомурски људи су примили Црвену армију као свога великог ослободилаца. Иако су од ослобођења крајева Словеније били одвојени, ипак су прекомурски Словенци знали да Црвена и Југословенска армија доноси слободу и демократију. Примили су чету Црвене армије са највећим одушевљењем, које се спонтано изражавало свакога дана. »Црвена армија је већ у суседним селима!« разносила се вест по кућама, а омладинце су похитале у баште да наберу цвећа својим ослободилацима, поред Немаца и поред пуцања граната.

Омладина се одмах по ослобођењу Прекомурја организовала у Звезу словенских омладинца. По селима су се предано организовали одбори Савеза словеначке омладине. Омладинци и омладинке изводили су разне акције апстинентом иницијативом, како је време захтевало. У селу Стреховци одмах су отстранили све мађарске натписе. У истом селу помаже омладина при раду сиромашним оцама. У селу Мостје су омладинце још раније установиле одбор ЗСМ, скупило за руске рањенике 560 кг кромпира, 150 кг пасуља, 90 кг кукурузног брашна, 52 кг пшеничног брашна, 6 кг масти и 200 јаја.

У ослобођеном Словеначком Преко-

мурју сада се врши мобилизација. Омладина се одазвала са великим одушевљењем. У селима Мостје, Марзине и Тертново јавили су се сви омладинци добровољно, исто тако су се омладинке одазвале на свој начин мобилизацији. У Парточи су омладинке сакупиле на пољу, за нашу војску, 7 сандука метака и 3 сандука ручних граната.

По целом Прекомурју организоване су омладинске радне групе, које помажу при обнови земље. Један од важних задатака у Прекомурју је обнова словеначких школа, јер су до сада за четири године школе биле само мађарске. Радне групе креће школе, чисте просторије и скупљају школске књиге. Многи омладинци и омладинке мораће бити учитељи због недостатка учитељског кадра, јер су Мађари већину учитеља протерали и интернирали.

Прекомурска омладина није заборавила, да се иза границе бивше Југославије у Порабју исто тако налазе Словенци, који су остали верни и поред хиљадугодишњег туђинског јарма, својој домовини и својој језику. Порабски Словенци и њихова омладина са свом душом желе да се сасвим споје са својом старом домовином и саду су тек дошли у непосредан додир са њом. Порабска словеначка омладина манифестује за Словенију, за Титову Југославију и исто тако, као у целој Словенији и они се спремају за II конгрес словеначке омладине, који ће се одржати у Љубљани одмах по ослобођењу.

Омладина словеначког Прекомурја припрема се да однесе међу Рабско Словенце књиге на њиховом матерњем језику, да им однесе словачку реч, која ће им открити истину и лепоту живота у новој Југославији.

Мурска Собота- 18 априла 1945

ПОВОДОМ ИЗЈАВЕ МИНИСТРА ИНДУСТРИЈЕ АНДРИЈЕ ХЕБРАНГА

Поводом низа мера на привредном подручју, које је предузела наша народна власт у сврху да регулише јединствени нови новац, производњу и расподелу, цене и редовно снабдевање, плате и наднице радника и чиновника,

министар индустрије Андрија Хебранг део је изјаве која видљиво показује колико је велика брига наше државне управе за најшире слојеве народа и како нас велики задаци очекују у свестраном раду на пољу привреде.

Делегат омладине Југославије другарица Брана Перовић, члан ЦО УСАОИ-а предаје дарове албанској омладини

нута ћутања. После кратког описа његовог дела у борби против фашизма и стварању савезничког блока, прочитани су телеграми саучешћа новом претседнику и народу Сједињених држава Америке. После уводних речи друга Нако Спира изабрано је почасно и радно претседништво. У почасно претседништво су ушли Енвер Хоџа, маршал Тито, Стаљин, Рузвелт, Черчил, Де Гол, Омер Нишани, претседник Ослободилачког фронта као и читаво претседништво Фронта, ЦК КП Албаније, погинули хероји Камал Стафа, Мисто Меник, у знак оружаног братства омладина Југославије и Албаније, Народни херој Иво-Лола Рибар.

Радно претседништво су сачињавали чланови секретаријата БРАШ-а, омладинци из војске и позадине и међу њима омладинца партизан Лум Кета, који је сам убио 300 фашиста и 50 народних издајника.

Друг Омер Нишани, у име Антифашистичког већа, поздравео је стране делегате, госте и конгрес. Његов говор је био често прекидан аплаузом и са одушевљењем примљен. Вихором поплава новој демократској влади пролазила се конгресна сала када је на говорницу излазио генерал-пуковник Енвер Хоџа. Он је одржао значајан говор у коме је нарочито истакао кључ је Албанија по својој доследној борби против фашизма веран савезник великим Савезницима. У свом говору је разголићаво маневре грчке реакције и изразито рђавост читавог албанског народа да брани своју независност. Истовремено је подвукао како албанска земља у слободолубивим месима грчког народа има доброд суседа. Посебно се осврнуо на заједничку ослободилачку борбу југословенских и албанског народа. Изнео је рад, успехе и планове нове демократске владе, што је маса омладине примила са бурним поклицима и аплаузом. Пероло: »Влада је народна«, »Тражимо признање владе«, »Тито—Енвер Хоџа иксу престајале минутима.

После команданта узели су реч секретар Ослободилачког фронта Сефудин Малишова, Олга Плумби, претседница Антифашистичког фронта жена, у име синдиката друг Тук Јакова.

Огромно одушевљење и велику љубав за југословенску омладину показала је албанска омладина када је другарица Брана Перовић поздравила конгрес у име омладине Југославије и предала поклон Титово омладини албанској антифашистичкој омладини. Био је то један од најсвечанијих тренутака на конгресу, када је уз братске речи другарице Перовић прелазно рељеф маршала Тита у руке претседника албанске антифашистичке омладине, као симбол борбе народа Југославије и Албаније, симбол новека који је надахнувао у борбу против фашистичких освајача и албанске и остале поробљене народе на Балкану.

Конгрес су исто тако поздравили

Ту се нарочито истакао омладинца који је причао о херојској омладини села Курвелеса и читаве области Арцироастро. Омладина ове области је готово највише дала у народно-ослободилачкој борби Албаније. Мада су данас тамо сва села порушена и поплаћена омладина је спремна да још више да од себе. Исто тако је омладинка Касијани Паскали изнео дивних примера из борбе и рада омладине округа Корча. Бурно је био поздрављан поклицима братства народа Југославије и Албаније говор делегата Ђазима Воћари, који је говорио у име албанских дивизија које се боре на југословенској територији.

О борби омладине Југославије говорио је друг Иван Кранковић, мајор Југословенске армије.

Говори дискутената су били пуни дивних примера, а и пуни тражења да се албанском народу да такво место какво је заслужује својом борбом. Читаво село тражило је да се пошаље телеграм Савезницима како би била призната нова демократска влада Албаније.

Овог дана су упућени поздравни телеграми омладини СССР-а, Великој Британији, Америци и Југославији. Реферат »Полонка« и задаци омладине у новој демократској Албанији који је одржала Лири Белишова члан сакр. БРАШ-а указао је на све што је омладина Албаније стекла у овој борби и на све важне неодољне задатке и обавезе које данас има омладина Албаније према својој домовини, према народној власти. По овом реферату је узео реч већи број омладинца који су дискутовали о проблемима који данас стоје пред народном влашћу. Помажи народну власт у подизању привреде, школа; побољшати културни живот народа, стварањем радних бригада и батљона, допринети што више обнови земље — била је решеност свих. Делегати појединих округа су се обавезали шта ће њихове омладине да учини у том циљу после конгреса и најавили међусобна такмичења.

Трећи реферат »Све снаге за потпуно јединство омладине« одржао је Фадил Пачрами, члан сакр. БРАШ-а.

Други конгрес је показао да је омладина Албаније у великој мери постигла своје јединство. По овом реферату су дискутовали омладинци свих слојева народа — млади борци-партизани, радници из позадине, сељаци, радници, ђаци. Сви прожати јединственом вољом за заједнички рад. Говорили су омладинци, синови и рођаци народних издајника, који су осудили издајнички рад Бали Комлтара и других профашистичких организација.

Са Другим конгресом омладина Албаније је показала да ће још више проширити своје јединство, како ниједан омладинца не би остао изван борбених редова БРАШ-а, који је данас јак фактор у Ослободилачком фронту народа Албаније.

АЛБАНСКА ОМЛАДИНА ГОВОРИ НА СВОМ II КОНГРЕСУ

Говоре делегати једноставним скромним речима велика дела које је омладина Албаније херојски извршила ослобађајући и градећи своју домовину.

»Више бих волео да се борим десет дана, него да овде говорим... немал дијекције.« — говори капетан Лум Кета, командант батљона коњице. Он прича прелудну дворани делегата о битци код Вишеграда где је сам убио 300 немачких војника и 50 издајника. Он мало говори, тешко речи прелазе преко његових усана, али зато зна тужи непријатеља. Ово је прави лик борца Албанија, лик који се данас сусреће и на територији Југославије. О том говори Чазим Воћари.

Тутњи дворана, пролама се ваздухом: Енвер—Тито! То омладина по стои пут потврђује поново и овде на свом конгресу колико је чврсто пријатељство Албаније и Југославије.

»Борба наших и југословенских дивизија не само да је отпочела став

другарица Касијани Паскали, делегат округа Корча. Она је дала обавеза II конгресу да ће омладина округа Корча за 3 месеца извршити све задатке које пред њу постави II конгрес.

Фадил Спалхија, сељак из округа Кукса, прича: »...Ми смо у прошлости били изоловани од других крајева Албаније. Данас тога више нема. Чак је наш народ укинуто зид границе Зогу—Александар под руководством Енвер—Тита. Давно су се у Луки стварале базе југословенских партизана који су овамо долазили са Косова. Они су најважнији на широку помоћ нашег сељака.«

Светле странице историје албанског народа у ослободилачком рату написала је омладина Агрикокроста. Делегата Недржо Кономи верно и сликовито прича о херојској борби омладине Курвелеса и поплаћеним, опустошеним селима, о патњама које су дуго трајале али нису поколебале људски народ Агри-

Капетан Лум Кета говори на конгресу

предрасуде, шовинистичка настојања ови деју земаља, него нас је међусобно чврсто повезала. Повезале су нас разасуте кости, проливена крв у заједничкој борби на територији наших земаља« — говори Чазим Воћари.

Док албански борци туку фашисте, позадина предано шаље нове и нове борце на фронт. »Корча се понеси тим што је из неких чедара израсла VI ударна бригада НОВ Албаније« каже

рокастра у борби против издајника. Учешћем у ослобађању своје земље, напорима које омладина Албаније данас улаже у изградњу своје домовине, костама и животима који су узидани чврсто у темеље нове заједнице — омладина Албанија са правом тражи поново са свог II конгреса признање великих тековина борбе свога народа — признање своје народне демократске владе.

Циљ доносених мера и одлука је јаван. Оне треба да унесу ред у хаотично стање послело старим окупационим новчаницама и учврсте новим јединствени динар демократске федеративне Југославије приближијући оптицај новца предатној количини. Наравно да се стабилизација новца не може провести само изменом новчаница. Ради тога су доносене уредбе о прописивању цена најважнијих живихих намирница и индустријских и занатских производа, као и уредба о надницама и платама радника и намештеника. Провођење у живот ових уредба омогућиће и осигураће пристојан и снашљив живот најширих слојева народа.

Огромне задатке који се данас постављају пред читав народ и руководеће органе у овом погледу формулирао је министар индустрије у неколико твезака:

- 1) сељаци су дужни да обраде поља и продају своје производе да би се осигурала прехрана војске и становништва;
- 2) радници и намештеници морају уз помоћ синдикалних организација подићи и проширити производњу, производити све више и разноврсније производе за потребе окончања рата, опскрбе сеоског и градског становништва и обнове земље;
- 3) чиновници морају свим зјерним служењем народу и поачиним и свесним радом убрзати оспособљење и усавршавање нашег апарата за правилно и брзо обављање послова;
- 4) задружници и трговачки апарат мора се оспособити да делује брзо да захвати све полупривредне и индустријске производње, да смисленим и планским радом оспособи војску и становништво. Од испуњавања ових задатака зависи стварање алдиних привредних мјера.

Задаци омладине у овом раду произлазе из општенародних задатака. Ми ћемо се као и досада не свим пољима свестрано укљопити у проналажање и унети омладински уделинички дух у сваки посао. Радне бригаде на селима, млади радници у трговачким и индустријским установама, намештеници у великим итд. укљопити сваки омладинца на свом послу даће све од себе за ишну победу на војничком пољу победоносно заједнички и на свом пољом великог фронта — фронту обичног и изградње земље.

Одушевљене манифестације којима је народ читаве Југославије поздравно решавање привредних послова, масовно суделовање народа у откривању и кажњавању шпекуланата дочување да ће се предузете мере спровести у дело, јер та одлука народне власти управо је израз и тежиња најширих слојева народа демократске Југославије. Баш зато потребно је да омладина свудује у свим акцијама народа на испуњавање и спровођење у дело овог важног задатка.

БУГАРСКА ОМЛАДИНА У СТВАРАЊУ ЈЕДИНСТВА

Питање стварања јединствене омладинске организације у Бугарској, која је већ три месеца централно питање нашег омладинског покрета, улази у нову, развијену фазу.

С једне стране, маса омладинаца све више прихвата ову идеју и у многим местима пришла је њеном практичном остваривању. У многим селима, као на пример у плеванском, асеноградском, аранчанском и другим срезовима, омладинци РМС-а и ЗМС-а слили су своје организације, изабрали ново опште руководство и раде већ заједнички као чланови једне јединствене организације. У другим селима омладинци су довели решење за сливање и у најскорије време извршиле то и практично. Све више оживљаје и јача делатност омладинских отечественофронтовских комисија: оне организују заједничке радне и културно-просветне акције, а у овим заједничким акцијама омладинци различитих организација се зближавају, упознају, уклањају неповерење између себе, заједнички раде и тиме се постепено утира пут њиховом сливању у јединствене организације. Ово што се сада дешава међу омладинском масом најбољи је знак да омладина жели јединство и да због тога није далеко дан када ће то бити и потпуно остварено.

С друге стране, по свим средњим школама у земљи непрестано се изграђује јединствена организација школске антифашистичке омладине. Ово изграђивање не долази само као резултат жеље школске омладине да се уједини у једну заједничку организацију, него и као извршење решења које је донео Национални конгрес Отечественог фронта који је одржан 9 марта о. г. На конгресу је решено да у средњим школама постоји само једна јединствена организација школске антифашистичке омладине. Већ су у више од 100 средњих школа у земљи ученици из РМС-а, ЗМС-а, ССМ-а и «Звенок слили своје организације и образовали заједничку ученичку организацију. Изграђивање тих организација по свим школама је само питање дана. Већ се ради и у најскорије време биће готови правилни јединствени ученичке организације, који ће много припомаћи њеном бржем изграђивању и јачању. У исто време Централна омладинска комисија при Отечественом фронту на својој седници од 16 априла о. г. решила је да се изгради јединствена организација за децу и за децеке. При РМС-у је до сада постојала деčја организација «Септемвричче», која је имала око 250 хиљада чланова — деце. По примеру ове организације ЗМС је исто тако почео да изграђује своју деčју организацију «Стамболичче» а ССМ — «Црвене ластавице».

Развиђивање са свим његовим штетним последицама почело је да се преноси и међу децу. Национални конгрес Отечественог фронта изразио је жељу да у Бугарској постоји само једна општа отечественофронтовска организација за децу и децеке, а у тач. 14 резолуције донете на конференцији РМС стоји: «Препоручује се да организација «Септемвричче» поставе опште отечественофронтовске организације за децу и децеке којим ће руководити омладинске комисије при Отечественом фронту.» Пошто су се по овом питању најзад и све четири организације сложиле, Централна омладинска комисија је донела решење да се све постојеће деčје организације слију у једну заједничку организацију која ће се називати «Септемвричче». Како организација «Септемвричче» тако и већ образованим јединственим ученичким организацијама руководиће омладинске комисије при Отечественом фронту.

Стварање јединствене деčје и ученичке организације неоспорно је један корак у напред ка стварању јединствене организације целокупне антифашистичке омладине.

На трећем месту и горе — међу руководиоцима неких омладинских организација дошло се већ и до одређеног позитивног становишта по питању јединствене организације. На својој Петој конференцији РМС, на којој је и питање јединствене организације било централно, донето је решење да се свим силама ради на њеном изграђивању. Конференција омладинског савеза «Звенок» која је одржана 15 априла о. г. исто тако се изјаснила за стварање јединствене организације. Савез социјалистичке омладине (ССМ) још није сазвао конференцију која би заузела званично становиште по овом питању, али његово Централно руководство низом чланака и својим радом исто се тако изјаснило за јединствену организацију. Међу руководиоцима ових трију организација постоји исто мишљење и сарадња по питању јединствене организације.

Стварање јединствене организације налази и на извесне тешкоће, од којих је најозбиљнија та што је руководство ЗМС-а против јединствене организације. Јасно је да без ЗМС-а, чије је организација по броју својих чланова на другом месту у Бугарској, не може да се створи један стварно општи савез целокупне антифашистичке омладине. Широка чланска маса ЗМС-а дочекала је добро и прихвата идеју за јединствену организацију о чему говоре не само многобројне резолуције, које су изгласали земски многи месних организација, већ и чињеница да

су се у више места оне ујединиле и продужавају да се уједињавају са омладинцима других организација у јединствене антифашистичке организације. Али руководство ЗМС-а још од самог почетка се изјаснило против стварања јединствене организације и на различитије начине је спречавало да се његови чланови, који су у појединим местима доносили решења, уједине са другим омладинцима у јединствене организације. На ден 8 априла о. г. оно је сазвало конференцију окружних и средњих претседника ЗМС-а, на којој је донета резолуција против стварања јединствене организације.

Зашто руководство ЗМС има тако негативан став по питању стварања јединствене организације од становишта широке чланске масе и од становишта свих бугарских омладинских организација? То је зато, што се руководство ЗМС-а налази у рукама реакционих, противотечественофронтовских елемената, који не желе да ојача јединство отечественог фронта, јединство између радничке и селске омладине. Целокупна његова досадашња делатност, чланци писани у органу ЗМС-а «Младешко знаме» и дискусије на последњој конференцији, савршено јасно доказују ову чињеницу.

Иза овог руководства налази се познати бивши већ радничке партије Гемз (др. Г. М. Димитров), који је због своје противотечественофронтовске делатности удаљен из руководства партије и жигосан као непријатељ отечественог фронта и Бугарске. Гемз покушава сада да преко својих људи, који се налазе у руководству ЗМС-а, проводи политику раздирања међу омладином.

Широка чланска маса ЗМС-а је напредна и стварно антифашистичка, отечественофронтовска. Она је већ почела да схвата да се Централно руководство организације налази у лошим рукама, и није далеко дан када ће се она, помоћу свих поштених отечественофронтоваца у Бугарској, ослободити овог руководства. Тиме ће коначно и бити уртут пут васколикном изграђивању јединствене организације.

Упорним објашњавањем, локалним уједињавањима и јачањем сарадње међу појединим организацијама путем заједничких акција, изграђивања јединствене ученичке и деčје организације и беспопштедном борбом са реакционерима и рушницима јединства, у Бугарској се одлучно иде ка изградњи једног јединственог савеза антифашистичке омладине.

За «Омладину» написао

Алберт Којенов

СЛОБОДАРСКИ ТРСТ БОРИ СЕ И РАДИ ЗА ПОБЕДУ

Омладина Трста будно прати све војне и политичке догађаје у свету и настоји да што више допринесе борби за уништење фашизма. То се најбоље види у њеним смелим акцијама против непријатеља.

Тако су недавно на једном 50 метара високом фабричком димњаку у Трсту обесили омладинци преко ноћи

Кип израђен у дрвету, који је, приликом ослобођења Београда, радња омладине Трста поклонила совјетској омладини

три огромне народне заставе. Заставе су дуго виориле ваздухом и одушевљавале народ — пре него што су их фашистички полицијци успели да скину. На једном немачком камиону по-

кверила су два омладинца резервоар тик пред полазак на пут. На првој страни камион се разбио и шофер Немца погинуо.

Исто тако су омладинци једном приликом поставили изван Трста Немца заседу. На одређено место поставили су минае и када је наишла немачка патрола мине су експлодирале и читаву патролу одлетела је у ваздух.

Приликом говора маршала Тита Х дамајтинској Бригади (поводом њене годишњице), када је друг Тито изјавио да ће Трст са Словеначким Приморјем и Истром бити прикључен демократској федеративној Југославији, дошло је у Трсту до великог одушевљења израженог у масовним акцијама. Тих дана растршено је у Трсту преко сто хиљада летака са говором маршала Тита. Цео Трст је скоро до последње куће био исписан паровама. При томе је била најактивнија омладина која је заједно са италијанским антифашистима целу ноћ исписивала пароле по зидовима. Словеначка и италијанска антифашистичка омладина Трста свих рејона послала је преко 70 резолуција маршалу Титу и АВНОЈ-у. Омладина је послала маршалу Титу много дарова украшених народним оријентима.

Међу италијанским становништвом сви је већи број присталица тзв. «покрети присталица нове Југославије». Они из дају у Словеначком Приморју и свој лист «Ил ностро Авениро».

Ослобођење Београда прославила је наша омладина у Трсту великим масовним акцијама писана паролу «Данас Београд, сутра Трст». Том приликом је у само једној ноћи подељено 95.000 летака. Такође велики број летака био је растрзан приликом ослобођења Варшаве.

У знак захвалности Црвеној армији за помоћ коју је пружила ослободилачкој борби наших народа, омладина Трста је преко совјетске војне мисије при-

штабу X корпуса послала јуначкој омладини СССР уметнички кип од дрвета.

Откада је почео партизански покрет у Словеначком Приморју становници Трста прилажу стално велике суме новца, велике количине намирница, папире и другог потребног материјала за нашу војску. Има много случајева да су храбри омладинци, усред дана, наговорили пуни камион намирница и другог материјала и све заједно поред стража и бункера одвезли на ослобођену територију.

Словеначка омладина у Трсту, која под фашистичким ropством није имала могућности да учи и говори својим језиком, сада се под најтежим околностима скупља на разне течајеве на којима учи да правилно пише и говори словеначки. Ти течајеви се одржавају обично заједно са политичким састанцима које организују одбори Ослободилних фронта.

МАСОВНИ МИТИНЗИ НА ЦРЕСУ И ЛОШИЊУ

Народ Истре и Лошњија припремао се већ дуго за своје ослобођење. По свим местима на отоцима биле су исписане пароле, одржавани су састанци и вршене припреме за прославу ослобођења. У последње време отоци Црес, Лошњи и Сушак дали су Југословенској армији 720 бораца, међу којима је било и Италијана. Када је Југословенска армија ослободила Црес, Лошњи и Сушак народ је био ван себе од одушевљења и среће. После 25 година ropства дочекао је он своју ослободилачку војску. Одржани су бројни митинзи на којима је народ изражавао своју захвалност ослободилачкој армији и маршалу Титу, изјављујући одлучно да га више нико неће раставити од југословенске отаџбине.

(Танјуг)

ТОМА ЉЕВШИН

Како ја помажем фронту?

(Написано специјално за «Омладину»)

У нашем разреду, у 557 школи Московског рејона града Москве, сви ми је познато да сада, када одрасли деју све своје снаге у борби против непријатеља, ученици треба да уче само са одличним успехом.

Иако ми је тек 14 година учим већ друго и увек као што су ме научили код куће и у школи спремам вредно часова. Када је почео рат зајевела сам да и ту будам корисна. Другарица и ја решиле смо да одемо у болницу рањених борицама Црвене армије. Сваког дана после часова ишле смо

у болницу, разносиле болесницима ручак, хранила наслабље кошчицом. Морале смо борцима и много да читаме. Седели поред кревета, отворили књигу и читали. Он слуша, лекше му је и око срца му је некако топлије.

Једном сам случајно дошла у собу команданата.

Ишла сам ходником и погледала. Рањеници су сви спавали, само није спавало Генадиј Анникин. Он ме позва. Ми почесмо да разговарамо... Ускоро су се и други болесници пробудили и почели да разговарају са мном. Тако сам ја

код њих и остала. Рањени команданти су рекли да им је досадно да леже. «А ја ћу домети од куће грамофонско обелаше ја. И то обећање сам испунила. Са грамофоном им је било веселије.

Највише сам хтела да помогнем Генадију Анникину. Био је необично блед, говорио је слабим гласом, тешко је био рањен. Решења сам да га негујем кад год имам слободно време. Сетим се сам седела поред њега, хранила га својом руком — толико је био слаб. У почетку сам морала да му подижем главу заједно са јастуком да се лакше наспије. Кроз неколико дана почео је да креће рукама, почео је сам да пије.

И понекад дешавало се да се осмејне, био је тако симпатичан... Ускоро постаде сасвим бодр.

Аникин брзо оздрави и доби одсуство за конанан опоравак. Али није имао куда да отпутује, није имао родбине. Тада сам разговарала са мамом да живи код нас.

Мама је примила Генадија као рођеног сина. Ити ми и личи на мог сина — исти је, исти као он рече она када нам дође Генадиј са својим куферчићем. Рече и залпла, јер ми њој брат погинуо на фронту.

Генадиј је живео код нас око месец дана. Сасвим је оздравио: мама и ја смо га добро хранили. И он је пре рока отпутовао на фронт. Полазећи на пут, он ми поклониле за успомену брош — тако љуби бућу!

Преко Генадије послали смо на фронт поклон команданту Туркину, који је лежао у истој соби. То је био добар брђач, а новац за њега сакупили смо у разреду.

Сада су Туркин, Аникин, као и многи други борци и команданти који су били у нашој болници — на фронту.

Сви они добро ратују, о томе сведоче победничке салве код нас у Москви. А то, ја се цело време бринем да ли су здрави, да нису опет рањени. Сада ређе посећујам болницу, јер се спремам за испите.

А свој грамофон ћу заувек оставити у болници — нека свира да рањеницима никада не буде досадно и да ме се сећају. Ја ћу им са још вратити, сигурно ћу им се вратити — само да положим испит.

ДЕВЕТ МИЛИОНА КЊИГА МАЈАКОВСКОГ

У мају 1917 године објављен је први зборник песама М. Ј. Мајаковског «Ја!» Он је отштампан у литографији у 300 примерака. До револуције је издато свега 5 књига обдареног песника и то у 4.500 примерака. После Октобра књиге Мајаковског постале су приступачне широким масама читалаца. Његова дела су упознали и заволели сви народни наше земље. Од 1917 па до 1945 песме Мајаковског су издате у Совјетском Савезу на 44 језика народа СССР у девет милиона примерака.

ДРУГ ТИТО У ДОМУ НАЈМЛАЂИХ МОСКОВЉАНА

Једна жива манифестација историског споразума, пријатељске сарадње, братске љубави и помоћи између Совјетског Савеза и нас, јесте посета Маршала Тита пионирском дому у Москви. То је био празник за све московске пионире, јер су најмлађи грађани СССР-а клицали савезу са Југославијом. Они су у топлим и срдчним очима Друга Тита видели нашу много чувену партизана и читају нашу земљу.

Одевени у свечане хаљине, постројени у почасну стражу дочекали су пионире Москве вођу из братске земље: «Друже Маршале, у част вашог долазка постројена је пионирска чета, Мирно!». А затим је кроз дуги ходник одјекнуло, на поздрав Друга Тита, једно снажно «Здраво!». На њиховим зајупуреним лицима читала се неизмерна радост што могу да поздраве хероја и претставника борбене Југославије.

После свечаног поздрава друг Тито

је обишао радна пионирска одељења. Најпре се сreo са најмлађим вајарима и сликарима. Сала је била препуна кипова и слика истакнутих пионира, сцена из борби, ударника из позадине и др.

Даље су посетиоци запазили авионске конструкторе. Деца овде од своје ране младости конструирају мале авионе, уче се да сутра боље служе отаџбини.

У овој срећној земљи власт која мисли о поколењима и наследницима испитава будуће ботаничаре, подмацак који треба да замени чувене научнике Мичурина, Лизина и друге. Друг Тито са пуним интересовањем посматрао је како су се мале главе удубиле у анализу и укрштање појединих биљака.

Пионир механичари довели су из Москве старе аутомобиле и моторцикле, размонтирали их, брижљиво испи-

тују сваки део и сада поправљајући их уче се на њима.

Остављене су и сале за балет и гимнастичке вежбе. Ту децаци и девојчице изводећи разне уметничке игре вежбају своје тело.

У част ове посете, у пространој лекциној сали говорила је пионирима о великом хероју грађанског рата Чапајеву, другарице — чувени митраљаз на Чапајевом доба, чм-годишња Ана. Запажало се огромно интересовање према херојима своје отаџбине.

Врхунац посете Друга Тита био је позлазак у концертну салу. Овде су млади Московљани припремили свечани концерт високог уметничког нивоа са разним балетским играма. Том приликом пионире Москве предали су поклоне и пуне руке братских поздрава својим вољеним вршњацима у Београду.

ПИОНИРИ КОД СВОГ МАРШАЛА

23 априла маршал Тито је примио делегацију београдских пионира и предао јој дарове њихових московских другова.

Друг Тито је приликом свог боравка у Москви посетио и Централни пионирски дом и о тој посети, између осталог, рекао следеће:

— Пионире Москве са ми приредили леп дочек. Том приликом су извели неколико лепих игара и лесема и предали дарове за вас. Шаљу вам много поздрава, желе много среће и успеха у вешем учењу. Поручују вам да будете марљив, добри ученици и варни синови демократске федеративне Југославије. Московски пионире шаљу вам писмо — насловну страну су сами израдили. Затим вам шаљу слику Друга Стаљина и пионирску трубу.

Делегација је примила дарове, а у њено име се захвалила пионирка Нада Бурић рекавши:

— Ми се московским пионирима и Теби, друже Тито, захваљујемо на овим даровима и ми ћемо се одужити пуним акцијама које сте ви пред нас поставили... Весељим, напустили су пионире дом Маршала.

Наша пионире са даровима које су добили од својих московских другова

МАШИ Корњачини

ВЛАДИМИР ПЕРИЋ-ВАЛТЕР

У ноћи 5 априла, када су борци Југословенске армије доносили слободу нападеном Сарајеву, залажући се св да заврши постављене задатке, организујући спасавање најдрагоценијих објеката Сарајева и руководићи оружаном борбом Сарајевља, као је херојском смрћу друг Владимир Перић-Валтер, организатор илегалног народно-ослободилачког покрета у Сарајеву и вођа омладине.

Лик борца и организатора Владимира Перића-Валтера светли и живљеће вечно у успомени оних који су га познавали. Њега карактерише пламена оданост народној борби, невероватна храброст и снагањење у илегалном раду, беспримерна широкорудност и правилно схватање борбе. Његова брига о друговима и пријатељима нашега покрета била је беспримерна. Ако је неко био угрожен Валтер га је лично обавештавао и бригу се о његовом склоништу. „Ако ја погинем, ти мораш да се сачуваши говорно је често својим најближим сарадницима.

Друг Владимир Перић-Валтер родио се 1919 у Пријеполу (Санџак). Пошто је сиромашан, школовао се сам.

Кад су Хитлерове хорде априла 1941 окупирале Југославију, друг Валтер ради неко време у Сарајеву, 1942 године повлачи се у илегалност, а пар месеци доцније одлази у Зеничку партизански одред. У борби са четничким издајницима бива рањен и заробљен.

Цео овај рад вршио се под најтежим условима. Војно редарство организовано 1944 година било је способније и крволочније од Гестапоа 1941 године. Наша илегална организација постала је масовна, па су хапшења била честа. Сваки изласак на улицу из склоништа претстављао је животну опасност. „Дуго смо убеђивали Валтера да је потребно да излази само ноћу — каже један његов блиски сарадник. Презирући сваку опасност друг Валтер се у два маха пробацио на слободну територију и понова се враћа у град са новим упутствима за борбу.

Последњи часови друга Валтера били су часови силне борбене напетости. Оци ће остати у сећању његових другова као најсветлији тренуци у којима је проживљен читав живот. На објашњујући се на животну опасност, док је непријатељ био још на улицама Сарајева, он обилази све квартове, телефонира, издаје усмена и писмена наређења, бори се на улици. У седам часова одлази више Вратника да би руководио акцијом милиције приликом улажења неких снага у град. После посете штабу 27 дивизије негде у Бендбаши, враћа се у центар града, пробацио се поред немачких тенкова и успева да организује спасавање дирекције пошта, телефонске и електричне центреле. По његовом наређењу — атрогацки гаса пожар у фабрици дуана коју је непријатељ запалио и заједно са њима брани

МАКЕДОНСКИ РАДНИ БАТАЉОНИ У ВОЈВОДИНИ

На I конгресу антифашистичке омладине Македоније, македонска омладина је обећала да ће доћи да помогне обраду земље у Војводини да би продубила братство с војвођанском омладином, да би јединство и братство које је створено у борби против фашизма почела и на раду, на обнови и изградњи наше отаџбине.

Почетком марта два радна батаљона су кренула из Скопља за Бачку, 15 мар-

да се обера. Он је до касно увече сам радио „јер иначе можда људи неће приметити да није обрено и кукуруз ће иструнути. Најбоље је њега обрати.“ Пионир Методије Саздовски иде бос на посао, но он је ипак један од најбољих радника. Ударна тројка Вера Савина, Бранка Ивановска и Иванка Крстовска свакодневно обера за три сата 20 реда кукуруза, док је најбољи резултат поставио друг Неђати који за исто време обера 8 бразда.

22 априла одржана је масовна за-

та један од тих батаљона је стигао у Сивец село у сомборском округу, где је било много напуштене и необрађене земље. Македонска омладина, слабо одевена, дошла је испуњена радом и полетом за рад, а били су пријатни од бачке омладине с братском љубављу. На путу, док још нису стигли на место где ће радити, заједно с бачком омладином приређивали су приредбе. Омладина и сав бачки народ саугде их је бурно поздрављао. У Сомбору су дали приредбу којој је присуствовала маса света. Народ је био толико одушевљен овом приредбом да је на крају тражио да се још једном изведе програм.

Кад су стигли на посао било је много тешкоћа око превозних средстава што је у многоме отежавало рад на обнови земље. У договору са месном омладином и савеном комисијом направљен је план и они су одмах отишли на рад. Морали су одлазити по 20 километара до места где су радили, често по зими и киши. Међу њима има другова који су потпуно боси газећи благо били најбољи ударници. Од првог дана показала се велика пожртвованост и воља за рад, али у почетку су били још невестити на овом послу. Но они су љубављу за рад савладали за кратко време ову препреку и убрзо показали ударничке резултате. Ударна тројка Станко Јанески, Неђати Пурде, Џемо Башић, најбољи ударници првог батаљона, су пожртвованим и вештим радом обрадили за три часа једно јутро кукуруза. Један од ових ударника, Неђати Пурде, после је толико заволео рад да је касније, када су му од брње кукуруза руке биле пуне рана морао да остане код куће, плакао и говорио друговима: „Шта ће казати другови када ја као ударник не долазим на рад, а кукуруз пропаде.“

Пионирска десетина по вољи за рад не заостаје за својим старијим друговима. 12-годишњи пионир Коце Панчевски постао је ударник још у Македонији. Радио је тешке послове на оправци теорије хрома и на рашчишћавању улица Скопља. Био је слабо одевен, а радио је у сред зима. За овако пожртвовање на раду он је награђен у Скопљу као ударник. Сада је он опет један од најбољих ударника првог батаљона. Једном је касно увече батаљон напуштао посао. Остало је само још два реда кукуруза

једничка конференција са славонским избеглицама и целим селом. Народ је одлучио да тога дана изађе масовно са славонским радним батаљоном и македонским, те да обради још преосталих 150 јутара и на тај начин потпуно обради целу земљу у селу. Иако је македонска омладина одредила недељу као дан чистоће, одмора и културно просветног рада, они су на овој конференцији одлучили да оду на посао. Сутидан је падала киша. Македонски батаљон је већ у 4 часа изјутра по киши кренуо кроз село са музиком и песмом. Када им је комисија за саву рекла да се тога дана због кише неће радити, они су се ухватили у коло и на киши, уз песму, скандирали „На рад, на рад“.

Својим пожртвованим радом бачке омладине је до 22 априла дао 2.283 радна дана и обрао 210 јутара кукуруза, сакупиле 120 врећа сунцокрета. За време Светске омладинске недеље омладина је провела ове дане у раду и у манифестацијим братства са војвођанском и славонском омладином. Приређивали су заједничке приредбе конференције, коламо рације, заједно су ишли на посао. На приредбама су се изводили скечеви, песме, рецитације на македонском и српском језику. На заједничким конференцијама са славонским избеглицама македонска омладина учествује у решавању заједничких проблема борбе и рада у позадини.

Из свих ових примера пожртвовања рада македонске омладине, из братског односа македонске и војвођанске омладине види се колико се радом ојачало јединство наше омладине. И с првом се може рећи да македонска омладина овом племенитом акцијом јача, продубљује целокупно јединство наше омладине, исто онако како те јача и продубљује на фронту.

ОМЛАДИНА У СЕТВЕНОЈ КАМПАЊИ

ТРАКТОРИСТИ У НОВОМ ВРБАСУ ПРОСЕЧНО ДНЕВНО ПООРУ ПО 14 ЈУТАРА

Млади трактористи, који су пре неки дан свршили тракторски курс, отпочели су 26 марта рад у области Новог Врбаса. Ради се са укупно 7 трактора. Већ првог дана је узлавно 80 јутара земље. Према томе, сваки трактор је тога дана просечно узорао 14 јутара.

Следећег дана је са истим бројем трактора узорано 79 јутара. С обзиром да се оре са плуговима од две и три бразде, постигнути резултати су свакако врло добри.

Занимљиво је да је женска омладина, која је међу трактористима највише заступљена, однела победу у првој смени.

МЛАДИ УДАРНИЦИ ШИДСКОГ СРЕЗА

У Шиду и свим местима шидског среза одржане су ових дана омладинске конференције на којима је омладина одлучила да у свакој недељи ради по један дан за војску и пострадале крајеве.

Одмах после тога омладина овог среза је за два дана окопала 50 јутара државних винограда. Првог дана је радило 210 омладинки и омладинаца. Нејавише је урадила омладина Кукујеваца која је послала на рад 50 омладинки.

У току рада обрзовања је према омладинског радна бригада у шидском срезу, која са много пожртвовања и љубави настоји да помогне своје народу у изградњи и обнови наше земље.

ЗАВРШЕНА ЈЕ СВЕПОЉСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ОМЛАДИНСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ „Т. У. Р.“

Варшава, априла

Свепољска конференција омладинске организације „Т. У. Р.“ (Удружење радничких университета) која је одржана у Варшави, завршила је свој рад. Конференцији је присуствовала омладина из Варшаве, Кракова, Бјалостока, Познања, Поморзе, Лублина и других провинција, као и претставници омладине из Шлеске и Домбровак басена. Конференцији су присуствовали министар-претседник пољске националне владе Осупка-Моравски, генерални секретар пољске социјалистичке странке Матушевски. Они су учествовали у раду конференције. Делегати су у својим извештајима и говорима подвукли значајан развитак организације „Т. У. Р.“ и активно учешће пољске омладине у економском, политичком и културном животу земље. Конференција је поставила велики број важних задатака пред омладину и потврдила омладину да појача демократску Пољску државу. (ТАСС)

ПРОСЛАВА СВЕТСКЕ ОМЛАДИНСКЕ НЕДЕЉЕ У СОЛУНУ

У једној великој дворани коју су дале енглеске власти омладини Солуну је прославила Светску омладинску недељу. Прослава је почела грчком, а затим руском, енглеском и американском химном. После је изведен један комад који је показао братство светске омладине. Затим је секретар ЕПОН-а у Солуну Диамандопулос говорио о значају прославе и о Светском омладинском већу у Лондону. Подвукао је да свака организација и сваки омладинац који мрзи фашизам и вољи слободу и демократију мора да помаже Светско омладинско веће. Изнео је пример учешћа омладине света и њене жртве у борбама против фашизма. Говорио о демократској обнови друштва и о учествовању омладине на изградњи, подвукао за терор који влада у Грчкој.

„У нашој земљи — рекао је — фашисти и они који су били у батаљонима безбедности“ хапсе и убијају слободољубиве грађане, руше и пале наше омладинске домове.“ Диамандопулос је завршио свој говор речима: „Напред за уништење фашизма, за демократију, за братство светске омладине.“

ИЗЛОЖБА ФФИ-а (ФРАНЦУСКЕ СНАГЕ ОТПОРА)

Већ од 9 фебруара се одржава у палати Берлиц изложба француских снага отпора. Једна збиљна документација, добро објашњена, уводи нас у лабиринт онога што је било подземна борба против окупатора. Ту су цифре, снажне и потресне: 250.000 депортираних; 130.000 стрељаних, умрлих у мрак да би живела република...

Историјат отпора. Организација комитета за војну акцију (КО-МАК) која управљају обласним Штабовима, упознају нас са огромним радом изведеним од свих тих хероја који су за време илегалности, пуни заноса, пуни елана „душа без страха, ноге без обуће“ створили једну нову армију — народну армију.

Омладина није уопште пропала, она је показала своју храброст, свој динамизам за једну лепу ствар, за ослобођење Француске. Она је показала своје способности у Макију за време ослобађања Париза.

Са погребња Владимира Перића-Валтера у Сарајеву

Својим мушким и јуначким држањем спасава своје другове муслимане и Хрвате и сам се спасава. При стварању групе ударних батаљона од којих је доцније формирана VI Босанска ударна бригада постаје командант батаљона, а доцније, након још неизлечен од ране, командир бригаде. У самом почетку 1943 одлази на илегални рад у Тузлу. Ту извршава велики организаторски посао, а брз само ослобођење Тузле (септембра 1943) одређен је за илегални рад у Сарајеву.

Пре његовог доласка у Сарајево наша илегална организација била је потпуно разбијена. Без чврсто организоване упоришта одакле би почео, он поново ствара канале Игман и Илиџаш. Уз велике напоре он ради у непријатељској војсци и успева да наново успостави организацију. Под његовим руководством илегална штампа у Сарајеву нагло расте.

фабрику да је непријатељ не уништи до темеља.

Цео овај његов рад одавија се под артиљеријском и бачеком ватром непријатеља у оном делу града где су сконцентрисани најважнији његови објекти. Усред тог силног рада и борбе, када је изгарао као луча, још једна непријатељска граната, једна од последњих, заварала је сарајевским небом. А после њене експлозије срце хероја Владимира Перића-Валтера, срце које је толико волело свој народ, није више кучало.

Друг Владимир Перић-Валтер уградио је свој живот у слободу Сарајева, у слободу Источне Босне. Он ће остати вечити пример љубави и самопожртвовања који је показала и тако часно положила омладина Југославије у борби наших народа против фашистичких освајача.

ПРВОМАЈСКО ТАКМИЧЕЊЕ У ШТАМПАРИЈИ „ОМЛАДИНА“

У јеку ударног такмичења, рад у штампарији „Омладина“ може послужити као пример за углед. Штампарија је предузеће које припада УСАОЈ-у, а у коме се штампа поред разних брошура и књига и лист „Омладина“ и „Пионир“.

Од Ослобођења до данас, скоро сви радници у штампарији раде уместо осам — дванаест часова и то једне смене дану а друга ноћу.

И поред напорног рада који изискује пажњу и енергију, а уз то је и отрован, радници су се трудили и дали све од себе како у погледу квантитета, тако и у погледу квалитета рада. Норма је појачана, а у неким одељењима и далеко премашена.

У књиговежници у другој смени другарица Надежда Алексић савила је 10.000 листа у једном штиху уместо 7.000, колико је предвиђено као максимум. Са њом се истакла и другарица Дана Стојановић која је у првој смени савила 8.300 листа. У истом одељењу остале другарице су следиле примеру

именованих другарица и дале максимум рада.

У машинском одељењу стално се ради по 12 часова дану и ноћу. У првомајском такмичењу ово одељење отштампало је за 6 дана 405.000 примерака књиге „Како се калио челик“, „Златан кључић“ и „Омладина“. Благодарној доброј расподели посла и совесном раду и залагану машиниста, машинско одељење (Климила, Марендић и Росендић Радиша), у току недеље од 23 до 28 о. м. постигло је преко 405.000 отисака и то: књига „Како се калио челик“ и „Златан кључић“, књиге и „Омладина“. Вредни сарадници машиниста биле су другарице уметачице и другог помоћни радници. У врло напорном и успешном раду овог одељења, које је уобичајен количина рада премашило за 50%, неправедно би било ма кога посебно истицати, јер је обављени рад резултат заједничких залагања како старијих тако и млађих радника-ца.

У сецима машинско одељењу такође се ради на томе да се и поред рукописна

који се на време слажу постигне већи капацитет и квантитет слога. Приликом рока књиге „Како се калио челик“, другови машински слагачи су радо прионули на даноноћни 12-часовни рад и за три дана и три ноћи завршили оно за шта је било предвиђено 15 дана. Другови ручни слагачи који прелампају „Омладину“ залажу се да лист буде на време преломљен од чега зависи и остали рад у другим одељењима. Неправедно би било да овом приликом не споменемо предани и пожртвовани рад друга пословође Трифуна Стојковића, који само што преслава код куће а цело своје слободно време проводи у радници пратећи рад свих смена, од прве до треће — ноћно.

И поред ударничког рада који је станан, другови-це не заборављају свој културно-просветни рад. Они су досад издали 9 бројева зидних новина, организовали и учествовали на неколико успешних приредби и свим акцијама сакупљања. Увек су Зили међу првима.

Из Слободног Сарајева

Последњи дан фашистичке окупације Сарајева и Лубурђићеве стражовале био је, по речима свих родољубивих Сарајлија, дан нечувано животне напрегнутости. Слазом ованчане јединице Југословенске армије опосале су, после огорчених борби у јако утарђеном простору Сарајева, само место и нашла се, у предавечерје 5 априла над слободарским градом Принципа. Главни град данас слободне федералне Босне и Херцеговине очекивао је своју војску, војску у којој су се борили многи њени синови — очекивао је одушевљено после четири године тешко фашистичке море. У светлој априлској ноћи донесли су наши борци, спуштајући се са коса, слободу рођену у крви и диму, слободу која је сазрвала са сваки рафалом наших митраљаза. У томе моменту срце сарајевске омладине проговорило је још једном, силом, пламеном мржњом против окупатора и изрода. Давно организована и спремна за борбу на живот и смрт, прекаљена по Хасан Кули и осталим затворима, очелничана под терором Гестапоа, усташког и војног реда, омладина Сарајева дочекала је слободу онако како се она једино достојно дочекује — са пушком у руци којој је отимала од непријатеља.

Док је окупатор у грозници бега покушавао да пали и мирира јавне зграде и предузећа, сарајевска омладина у друштву својих старијих имала је задатек да то спречи. Она је тома у мноштву успела дајући још једном своје жртве у крви. Омладина градске четврти Врњак масовно је учествовала у борбама за ослобођење града прекокош група обезглављених Немаца отуђеницима када су бježали од Васина Хана. У тој борби је омладина Алија Алибаеговић голим рукама отела шмиљер од Немца и наоружала се. Омладина Бистрица разоружала је 10 непријатељских војника и на јуриш истерала усташе из бункера. Већ 5 априла ујутру организована група Сарајлија успеле су да присиле на предају непријатељску посаду у згради дивизије.

ИЗ ТЕШКИХ ДАНА ОКУПАЦИЈЕ

Крволочно као звер бацио се непријатељ наших народа на нашу омладину још пре четири године. Али му је она била дорасла. И онда је почела борба на живот и смрт, борба на чијем крају била слобода и срећна будућност наша. Већ 1941 године у самом почетку устанка, маса сарајевске омладине била је организована и послана у војску или на терен.

Илегална организација народно-ослободилачког покрета у Сарајеву својим дана је окупљала све више омладине. Логори и казамати, стражиште из Врацама, мучења и пребивања нису могли да победо омладину. Већ у јулу 1941 године Цавид Хаверџић пуца на полицијске агенте који су дошли да га ухапсе.

Од њога па до лешеве омладинца ископаных на Дарива — велик је број оних Сарајлија који подшоу у борби за свој народ. У доба злогласног војног реда, као да блокира читаве квартове тражила пријатељске нештрбе, умножава се илегални материјал без прекидања на тавану куће у коју су зликовци већ продри. Петнаест минута пре окупаторског полицијског часа, једнога дана у

пролеће 1944 године, по главним улицама Сарајева били су облепљени портрети маршала Тита, а у вратима готово сваке куће освануле су сутрадан мале маршалове слике у димензијама дописнице. Сарајево је упознало лик Тита.

Када је после ослобођења Мостаре злогласни Павелићев генерал Макс Лубурђић дошао да организује усташку одбрану Сарајева и покори оно што се текорити не може, терор је достиго свој врхунац. У ноћи између 27 и 28 марта замицало се по липама и светиљкама од Мариндвора до Музеја 35 лезова људи које је зликовац сатанисао из бункера из затвора и обесио. Људи су то гледали и падали у несвест, деца нису отада смела спевати без упалених лампи. Малодушни су клонули, а свесни постали још чвршћи.

Одмах по уласку наших јединица у град органи војске и народне власти нашла су у подруму куће у којој је становао зликовац Лубурђић 23 лева грозно унакажена, од којих су неки већ били угљенисани. Сви су скоро узнежене женом руке на леђима. Међу њима је много омладинца. У подруму су се налазили трагови крви и тешка железна полуга којом су жртве мучене и убијане.

Леш омладинца Назегића, омладинке Ине Самарџић и Олге Радуловић и свих осталих треба да буде вечна опомена која ће нас звати на освету.

СЛОБОДА

У првим данима пролећа Југословенска армија донела је слободу Сарајеву. На улицама града почео је нови живот, а пред сарајевску омладину постављени су нови задаци. Братство и јединство наших народа, братство и јединство наше омладине ковано у народно-ослободилачкој борби мора да постаче неразрушиво. „УСАОЈ у повољу мора да се станае организација братства наших народа, да у себи обухвати сву поштену и родољубиву омладину и да је под руководством Јединственог народно-ослободилачког фронта води у победу на учвршћењу наше младе државе“ рекао је друг Рато Дугосић. Окупаторске и усташке тамнице биле су мучилишта за Србе, Хрвате и муслимане. Али сарајевска омладина онда није постављала питање ко је Србин, ко Хрват, а ко муслиман, него ко је борца, а ко издајца, није ни чудо што је она данас у слободи уједињена. Истога оног дана када су заставе слободе завириле над градом омладина је најмасовније почела да се скупља у Уједињени савез антифашистичке омладине Босне и Херцеговине.

16 априла омладина Сарајева је доживела велику свечаност. Одржана је прва омладинска конференција на којој су постављени задаци које је јуначка омладина чврсто решена извести у дело.

Тако ради омладина Сарајева спремајући се да слободна дочека 6 мај — Први конгрес омладине Босне и Херцеговине, смотру својих снага на којој ће примити нове обавезе и „учинити огроман корак напријед за срећну будућност наших народа и омладине у слободној домовини.“

Миро Стефанчић

МЛАДИ БОРЦИ И ИЗГРАДИТЕЉИ ЦРНЕ ГОРЕ

Највеће и најсветије обећање, које је у славним данима за ослобођење Црне Горе дало младо црногорско покољење на свом II конгресу, постало је дело. Кроз јурише младих бомбаша, кроз проливану крв, остварена је слобода Црне Горе. Борци црногорских бригада настављају данас још жешће туђи непријатеља. Безбројни су примери њиховог жртвовања за сваку стопу наше земље.

IV бригада је водила 40 дана тешке и крваве борбе за Краљево. Омладинец Тихомир Делевић политиком III чете тешко рањен, са отсеченом ногом моли другове да га оставе и да наставе борбу.

Водник Благо Милић је скочио у немачки бункер и отео Немцима „шарац“. Истим „шарцем“ је убио у борби на Герацима једним рафалом пет Немца. Млади Црногорци се боре данас за слободу Словеније или Хрватска исто тако самопожртвовају и херојски као за слободу Црне Горе.

У зимским данима када се по неколико метара дубок снег кочи по црногорским друмовима, заустављајући сваки пролаз, ухватила се јуначка црногорска омладина у коштак са језивим мећавама и пошла да голим рукама отстранује наслага смрзнутог снега. Пут преко Чакура (који спаја Црну Гору са Метохијом) био је брзо чист, иако су на њему лежале ледене наслага снега, високе по два и по метра. Очистила га је омладина андријачког среза. Ко није имао алата, чистио га је голим рукама. Смирнутим, поцрвенелим прстима омладинка Драга Васовић сама је очистила 22 метра. И пут је био очишћен; саобраћај је одмах прорудио.

Једном опет када је вејевица била јака и снег са кишом стварао густе копрене у ваздуху, пошла је омладина колевинске радне бригаде Велика Влаховића у акцију. Савијених леђа под теретима сена које се морало пренети од Тријебаша до Колашина пошла је она у магловит, хладан дан. Тога дана омладинци су пренели 600 кг сена.

Фашисти су опљачкали и опустошили читаву Црну Гору, порушили мостове и путеве, попалили села и градове.

Пионирски срез Подгорице основали су своје одбове по свим селима. Они из Подгорице су одлучили да организују свој пионирски дом. Али како? У Подгорици нема ниједне куће читаве. Ипак, дом мора да се осмисли. Тамо на пружу негде стоји стари неупотребљив вагон. Њега ће они покушати превурити за свој дом. И успели су. Ожигли су га са много цефта, очистили и уредили и сада тај стари расклиматани вагон изгледа свечано кад пионир одржавају своје конференције и зборове.

Са једног омладинског митинга у Црној Гори

И ово ће вредна омладина поправити, јер је и за то дала обећање народу на свом II конгресу. Ево већ првих резултата:

У тромесечном периоду, она је оправила 373 километра и 715 метара пута, 690 кућа и 15 мањих мостова. Из својих оскудних средстава она је помогла сиромашном народу сакупивши од II конгреса до данас око 15.000 прилога у живиним намирницама.

Из њених редова данас ниче нова војска младих градитеља земље. Похађајући курсеве које организује народна власт омладина настоји да даде свом напуштеном народу нови стручни кадар. То доказује организовани поштанско-телеграфски курс на Шетињу, топографски у Никшићу и шоферски у Бару.

Схватајући задругарство као најважнији сектор привреде нове Југославије, црногорска омладина почела је са оснивањем својих задруга. Конкретан пример за то јесте ћачка задруга у никшићкој гимназији. Она располаже капита-

лом од 700 кг жита и 72.000 лира. Оснивањем своје задруге ћачима је омогућено јединствено навођење школског материјала.

Од II конгреса до данас омладина Црне Горе је дала преко пола милиона радних дана. Кроз овај тромесечни послеконгресни период она је направила дугок прилог у оживљењу конгресних задатака.

Данас је формирана према црногорска омладина. Име је Црна Гора ушла у еру изградње своје државе, у еру развоја свих здравих народних снага на брзом решавању горућих унутрашњих питања. И опет не као и досада омладина Црне Горе брзо са несомљивим еланом помоли својим народу и младој држави. Њима ће црногорска омладина коначно испунити завете које је на конгресу положила пред лицем свога народа.

Последњи сарајевски конгрес мора рећи — Лику стићи и претећи — омладина Црне Горе настојаће да оствари.

Омладина загревачке области

Последња велика офанзива на подручју Мославине кренула је народ са његовог огњишта. Народ је био присиљен да потражи уточиште у сигурнијим крајевима. Са бесконаним поворнама жена, деце и старих пошла је и омладина. У тешким данима изгнанства омладинци нису престали са радом. У једној седмици они су дали 1.912 радних дана копајући ровове војсци, радећи на великим запуштеним њивама напуштених имања.

Под тешким условима окупације живи омладина округа варешког. Ипак, она не престаје бити активна. У једној седмици је она послала 45 омладинца на фронт и убила 5 непријатељских војника.

Омладина Лудбрега вози на положај велике количине хране коју је дуго и брижљиво сакупљала у округу. У току Светске омладинске недеље је омладина у војним радницама повисила производњу на 26%.

Поред тога што су за седам дана ухаћили 147 народних непријатеља, омладинци једног батаљона Народне одбране много помажу народу у свршавању пољопривредних послова.

Друштво

Дивна је шума козарска у првим данима пролећа, али је страшна по битци која се у њој води већ четрдесет дана и ноћи. Сваког јутра одбијају се својим снагама, све жешћи напади непријатеља, сваке вечери јуришају борци Козара на непријатељска утврђења, јуришају и гину на њеним обронцима.

Код свих бункера лежи војник. Он је из Сводне, зове се Коста Лајић. Овом истом шумом пролазило је недавно с друговима на акцију, као митраљезац, као курир, а сада, Коста се не миче с места. Зашто? Зар јутрос Козара није лијепа, зар је не треба бранити? Зар он више не воли Козару? На ово питање одговорио би Коста вечерас, с бомбом у руци на њемачком бункеру, али погледајте му очи! Оне су гнојне, крстава, замотане бијелим војничким завојем. Он више на њих не види! Па шта му преостаје онда? Неколико пута подигао се, пошао не зна ни сам куда, поспрнуо над тијелом мртве дјевојке и сјео поново као убодеи. Сада више не мисли о себи. Мисли о друговима!

— Шта би то било с њима, кад се пуцава не чује? Прошли су можда? Али „оних“ је двадесет пута више. Али наши... кроз те мисли струји упорно, иако слабо, трчак наде од које човеку бива лакше...

Коста је син селача. Здрав, снажан, лијепе плаве косе, мало стидљива изгледа лица и мирних очју — кад је

ступно у партизане наоружао је тек двадесет година. Још код куће навикао је на послушност и поштења, па је таква био и у одраду.

— Ти Коста слушаш десетара као некад оца? радосно је примјетно његов најбољи друг Стево. — Богам, као оца. Још и више — некад си отишао на забаву и без очњавог питања, а из десетине само по наређењу!

— 'Оку да будем добар војник, Стево!

И заиста, Коста је био добар војник. Кад су сви били уморни од дугог маршовања, кад су људи једва чекали да склопе очи и одмаре уморно тијело, Коста се добровољно јављао у патролу. Још шест сати јављао би он на ногама, будно осматрајући, са положаја који му је намињен да чува. Ако су требали бомбаша за напад на најопаснија мјеста, он је први.

У акцији на њемачку касарну у Приједору пала су три друга. Пошла су три друга бомбаша. И они су пали. Онда је пошао Коста. Под заштитом другова допузко је до самог прозора, убадио у касарну неколико бомби, а онда пао, погођен у главу метком из локачке пушке. Тога дана Коста ће се сјећати док живи, од тада не види рођеним очима.

Рањеног Косту одијели су другови у болницу, а месец дана касније, пранијели у Козару, повлачећи се пред

непријатељем. У офанзивама се намуца и здрави људи — рањеници још више. Али за читаво вријеме повлачења тај прости селачки младић није ни јаукуио.

— Како је Коста? питали су га другови.

— Ово се може трљати, одговарао је мирно.

У козарској болници био је педесет дана. Али, то се само зове болница. То је, уствари, обична бајта од јелових грана, кроз коју процури, чим падне и најмања киша, у којој диме недогорели угарци мјесто електричних пећи, гдје се храна прима тек преко два депа — комад кукуруза и парче куване говедине. Али рањеници нису ни мислили о угодностима, они су мислили о борби. Дошло је најтеже вријеме — покушај пробоја блокаде. Њих су већ три пута носили до близу положаја, у намјери да их пребаце иза фронта. Њихова рана забрла се чухајући, а ујутро — опет су се морали враћати.

— Али вечерас ћемо сигурно проћи, рекао је рањеницима политички комесар болнице, тако весело и убедљиво као да је фронт већ пробијен. — То је сигурно!

Рањеници су измијњавали погледе, њихова лица разукрла су се у веселосту гримаса. Костини очи су замотане, лице му је масито брутоум као мравинак, али је било очигледно да га је ова тијест објавовала. Он се окренуо другу на суседном лежају.

— Спавај ли Стево?

— Нешто ми се не да, одговори Стево.

— Значи идемо вечерас?

— Ма, мени је најтеже ради овог народа, почео је објашњавати Стево. — Знаш и сам, брате, измучени су, дијеле последње залигаје. Јадна дјеца већ су прозебла, спавајући на голој

земљи. Па треба им помоћи, јер без њих — нема борбе нема. А што се мене тиче...

— Народ, и мене то боли — прекинуо га је Коста дијелећи са другом савјештање, као јуче посљедњи цигарету — Треба помоћи народу! Али Шоша, он зна...

Узече су их опет понијели према фронту. Косту су носиле четири кнезополске дјевојке. Оне нису биле свршене болничарке — јуче су носиле храну на положај. Прије десет дана јуришале су на Погољезо, са кољем у рукама бранећи Козару. Вечерас, њихове посљедње снаге употребиле су под носила. Ного им се прегнбају тешко и уморно, спотичући се низ стрму шумску стазу. Оне мисле о рањенику кога треба проијети кроз битку, која већ лебди у њиховим мислима. Страшно је то битка — о њој се и у сну сања. А онда, на трем, мисли настају и са њима остави дјанача измијњују се над тијелом рањеника:

— Ево ли јаво рана, дичже?

— Мало, кратко одговара рањеник. И он продичује лажа. Рањеник до вечерас никад нису видјеле. Оне му се не дају, он се за њим и не питају. Али четири кнезополска знају све — носе друга!

Густа као тијесто, надила се над Козепом тама шумске ноћи. Дјевојке су спустиле рањеника. И заиста нема ништа страшније од борбе, али су незаборавни и моменти затишја кад човек не све заборава. Млак појетарац игра се у крошњама дрвећа, младя листате гљавице спуштају се ниско, до на лице, земља морише. Као огломам пољетни цвијетњак, морише земља козарска! А за пар минута заморачаће поново барутом и топлим људском крљу.

Црвено свијетло ракете просијече

таму и угаси се лагано траперени у луку. На положају потмуло затућаше топови. У дејство ступише све врсте савременог оружја, поче жестока битка за четири реда ровова!

Гранате су падале једна за другом. Од експлозије шума је јечала као рањена. Чуо се врисак бораца у јуришу. Дјевојке су легле уз рањеника. Али, узбрло, гранате су почеле падати на земљиште гдје су били рањеници. На истом мјесту више се није могло издржати. Дјевојке су се нашле у мучном положају. Требао се снаћи у нечем још не доживљеном. Али оне су брзо ријошиле — склонити друга. То је била одлука сају и ако заједнички нису проговорили ни ријечи.

Дигле су се.

— Треба да те склонимо друже, рече једна.

— Оадје доље у увалу, додаде друга.

Рањеник одби овај приједлог — Спасавате себа!

— Али друже...?

— Кажем вам да се спасавате, и то брзо!

Следећа граната заувјек је прекинула разговор ове петорке. Дјевојке су попадале на земљу, али не као рањеници — ово је био пад мртаца. А Коста који је остао неповређен захваљујући томе што је лежао, није одмах могао знати шта се десило.

Пошло је неколико минута.

Коста је постало чудно. Није претпостављао да су другарице мртве, али му је било тешко вјеровати да су се толико уплашиле експлозије па ни ријечи не проговарају. Покушао је да испита ствар.

— И Баш ви нећете од мене. Баш... Опет бљесну експлозија гранате. Коста пратрну. Уби га помисао да су дјевојке мртве. Подиже се, дохвати ру-

Из предавања Јована Поповића

Омладина и култура

У среду 25. о. м. у просторијама Радничке коморе, Јован Поповић, књижевник и директор драме Народного позоришта, одржао је предавање: „Омладина и култура.“

Јован Поповић је у своме предавању истакао као основно, да је борба коју су наши народи велики против непријатеља такође и борба за културу. Жеља са сазнањем, коју су носили појединци већ од првих почетних партизанских борби, расла је са развојем народно-ослободилачког покрета све више. Борци су поред муниције носили са собом и књиге. Најистакнутије пролетерске бригаде организовале су кампање за књигу и за њено читање. На митинзима за омладину одржаваним још 1941 год. по селима говорили су и омладинци из тих села. Они су били у почетку збуњени, нису знали шта треба да кажу. Али после разговора у којима им се указивало на добре стране и недостатке, они су сазнавали колико много ствари имају да кажу.

Ти примери показују да је кроз народно-ослободилачку борбу цео наш

народ доживео један преокрет, који нико раније није могао да замисли. У овим временима потпуне мобилизације свих снага, наши народи су схватили такође шта значи култура и да је слободан живот без ње немогућ.

Омладина која је нарочито активно учествовала у народно-ослободилачкој борби и која је потпуно схватила своју дужност — дала је читавом народно-ослободилачком покрету ведрицу и занос својствен омладини. Омладину би очекивала страшна судбина, када би је окупатор поробио и угушио њено право на живот и на културу. Зато је она и почела борбу, поред осталог, и за културу. Та борба је само наставак борбе коју је омладина наших народа водила још у старој Југославији. Дух полета, у условима борбе против окупатора и његових помагача, развио је борбу и омогућио потпуни развој снага коју је омладина носила у себи. То се нарочито изразило у војсци, али и у позадини. Један је од најбољих примера Босанска Крајина, која је од званог дела земље у старој Југославији постала данас врло напредна покрајина.

Окупатор је тежио да угуши све снаге народа, а на првом месту омладину. Он је успевао да на стално окупираним територијама понекад усплаши народ. Али омладина је и даље активно водила борбу за своја права. Омладина много брже збацује терете утицаја окупатора и способна је па се даље нормално развија. Упоредо са борбом на фронту, данас омладина мора да води и борбу за културу. Данас када се врши демократизација културе, када се омогућава ширење културе у најшире народне слојеве, омладина треба живо да учествује у томе правцу. Она треба стално да ради и на повисивању културног нивоа. Зато је и кописно оснивање културног удружења омладине, која треба да координира све културна подухватња омладине и да их каналише у једном одређеном правцу.

Рад омладине на изградњи земље не би био потпуно без њеног суделовања на културном пољу. Она исто тако треба да заузме своје часно место у изградњи наше народне културе у доба мира.

КУЛТУРНЕ БЕЛЕШКЕ

ИСТАРСКА ПОЗОРИШНА ДРУЖИНА „ОТОКАР КЕРШОВАНИ“ НА ГОСТОВАЊУ У СЛОВЕНИЈИ

На ослобођеној територији Словеније гостовала је овог месеца истарска позоришна дружина „Отокар Кершовани“. Она је приредила четири претставе којима је присуствовало више хиљада људи, а четири пута је наступала на радијо Ослободилне фронте.

Програм ове дружине приказује све патње и борбе истарског човека. У том програму се истичу хорска рецитација „Божји обрачуни са господином Бенедиктом“, песме „Дивна земља“ и „Учко планиноша“, комади „Партизански звучник“, „Титово коло“.

У мају прошле године су биле основане у Истри три хрватске и једна италијанска позоришна дружина, које су се у јулу сјединиле у позоришну дружину „Отокар Кершовани“. Дружину састављају борци и политички радници Истре, који су у најтежим данима позивали народ на устанак. Дружина је радила под врло тешким околностима и често је наступала у непосредној близини непријатеља.

Дружина „Отокар Кершовани“ већ је наступила Словенију, спремајући нови програм за ослобођење Ријеке.

прав и оригинални амерички комади за балет, као што је „Родео“. Балетско позориште је на почетку рата, променивши се врло много, променило име и назвало се Америчком трупом. У ову групу су ушли многи европски уметници. Изводили су велики број нових стазара, од којих је најчешће давана претстава „Па д катр“ од Антона Долина. Познате су још претставе „Блудбард“ од Мишела Фокина, „Лајлак Гардени од Чосона“, „Пилар ов фојера од Шенберга итд. Најбољи чланови ове трупе су Алиса Маркова и Антон Долин.

Балет је развијена врста уметности у САД и изражава америчку сцену, а у исто време подржава класичну традицију, наслеђену из Европе.

Ервинг Дикин

ОМЛАДИНЦИ, ОМЛАДИНКЕ!

Да би се најшире омладинске масе путем радија упознале са проблемима који се пред њу свакодневно постављају, да би јој се и на овај начин давале смернице у њеном политичком, друштвеном и културном животу и да

би се, коначно, овако популаризовали големи напори које она улаже у изградњу своје земље, основана је новембра 1944 радио-секција при Централном одбору УСАОЈ-а.

Емисије које она доноси имају чисто омладински карактер и данас претстављају сталан извор обавештавања омладине у оним крајевима где штампа из било каквих разлога теже допире.

Оне треба да помогну омладини у њеном културном издизању и да јој покажу како се правилно изводи песма, хорска рецитација итд.

Велику помоћ радио-секцији у томе пружају уметничка извођења групе Централног одбора УСАОЈ-а „Изо-Лола Рибар“ и разни хорови из војних јединица и омладинских домова.

Да би емисије потпуно одговориле свом задатку и да би постале стварно омилени окупљач омладинских маса, треба да омладина помогне радио-секцији изражавајући своје жеље и мишљења каква би материјал требало доносити и каква би она могла да слуша.

Пружите велику помоћ радио-секцији ако на питања постављена у анкети која је расписана одговорите детаљно и опширно.

НОВЕ КЊИГЕ

Иља Еренбург „Рат“, април 1942 — март 1943. Државни издавачки завод Југославије, Београд. Са руског превела Стојанка Марковић.

Наклада литературе на иностранним језицима, Москва: Ј. Стаљин — Кратак житотопис — саставио Институт Маркса — Енгелса — Љовина; Константин Симонен — Логор уништења; М. Тавелов — Грничар Иван Богатир; П. Сносиров — Мали Габдулин; Има их безброј! — збирка чланака из совјетских новина; Леонид Соболев — Морска душа; Комунистичке пољско-совјетске изазредне комисије за истраживање злочина Немаца у логору уништења на Мајданеку у граду Лублину.

Стаљинско племе — издање „Омладинског покрета“, Цетиње.

Под талјанском окупацијом, сведочења једног католичког жупника. Издање Земалске комисије Хрватске за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача.

„Фронт“, илустровани војни лист, бр. 2. Издање политичког одељења Министарства народне одбране.

Песме нише у борби народа Југославије. Библиотека „Војвођанског борца“. Издање Пропагандно одељења ГШВ, Нови Сад.

Шиме Балон, луковник НОВ — Истра у народно-ослободилачкој борби. Издање „Вјесника“, 1945. Тисак „Слободне Далмације“, Сплит.

Г. Митерева, народни комесар заштите здравља СССР — Заштита народног здравља у СССР-у. Издање Библиотека Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР-ом.

Народно банкарство — број 2, април 1945.

Савремена питања, свеска 1 — Лице Србије данас. Просвета, државно издавачко предузеће Србије, Београд.

М. Шотра — С вером у Бога, за правду и отаџбину. Документован репортажа о зверствима и алчинима четника у Херцеговини и о њиховој сарадњи са немачким и италијанским окупаторима. Издање ЈНОФ-а Херцеговине.

ЉУБОВ

Очи ти санам, мољба да режат,
кипнати гради огни да горат,
врели ти усти жар да се сторат,
под твојте рачи под твојта сила,
врагој да мрзнат
другарко моа, другарко мила!
Не за љубовни песми ти пеам,
не за вечери неспаним тлеам —
оваа песна за бунт ти збори,
по неа крв ти моа горн!
Там —
кај што пламен народен пламти,
и пушки грмат
и долој ечат.

Там
кај што храбри Титови борци
за живот во смрт без жалба латат,
там љубов расне,
там љубов крелни
љубов бескрајна,
љубов вечита.

Ацо Шопов

Сред тиа бурн,
сред дош — куршуми,
другарко моа, другарко златна,
прева да кдеш
прева да бидеш
а ако куршум
младос ти зграби
немој да тамнш,
немој да жалш —
огнени очи не не ти свенат —
и ледни срца со жар не палиш,
и ладни маси в' борба не крешаш.
Очи ти, санам, мољба да режат,
кипнати гради огни да горат,
врели ти усти жар да се сторат,
под твојте рачи под твојта сила,
врагој да мрзнат
и да се ечат —
другарко моа, другарко мила!

Б. Андрејевић-Кун

СКИЦА (ПАРТИЗАНИ НА ОДМОРУ)

ку једне и све је било јасно — рука је била неугодно ледена. Рањеника стицше нешто у грлу. Бол тежи од бола ране, навали му се на душу, као камен.

— Мртве! једве изговори он. Његова рука поново се нађе на мртвом лицу девојке. — Занста мртве. Онакве девојке, ех... настајало је рањеник да муца, никако да се утјешу, као да то није морало бити баш тако као да је само он, Коста Лајшић, свему крив.

Борба за бункере трајала је читаву ноћ, а у благо свитање опет се све ућутало. Само по каткад кратко заблебај преплашена овца и мукне изгубљена крава у шибару, па се опет све умири. Жалосна, као надгробна, тишина притицше и онако измучено тијело рањеника, он не може да је избјегне, јер не види ни сам себа, и остаје му само да ћути.

Меко пролетно сунце надали се над Козаром, као огроман румени ђул, помилова својим зрацима мртва тијела девојака и њихову крв, згрушану и црну. Помлива и рањеника, који је само по томе могао осјетити за дан, за свјетлост сунца која је тако близу, ту на његовом лицу, а он је не види, ограђен од ње црним као живи.

С оне стране фронта зачу се неколико болних, испрекиданих крикова, које заглужи митралески рефал. Коста се сјети народа.

— Значи опет ништа! удари га претпоставка о повлачењу, као да с тиме лијеже у гроб читав Козара. — Значи ништа! Коста се окрену на лијеву руку. А онда поче да виче:

— Евој, другарице!

Одазвао се није нико. Коста понова викну, колико је јако могао. Овога пута одзва се човек. Сјдео је крај једне гњиле букве класе, сасвим близу и познао глас друга,

са којим је прожњано толико незаборавних дана у чети.

Косту изненади овај одзив:

— Откуд Милан овде?

Охрану се, подиже главу и поче ослушњивати. Сухо грање пуцкарало је пред њим и он је осјећао кораке. Милан се вукао споро, ослањајући се на штаке. Лијева нога осјећена му је у болници, а десна на неколико мјеста израњавана.

Коста се подиже.

Милан приђе.

Два друга се пољубише.

— Коста, зар си жив?

— Ето...

Да су сада, мјесто ових тврдих крста, мирне Костине очи на њима би забилстале сузе. Прве сузе последије дјетинства! Он би то исто видио и у Милановим очима, али овако не види ни један ништа. Нема суза!

Дуго су ћутали.

— Па шта би са Стевом? запита Коста.

— Не знам, одговори Милан.

— А остали рањеници?

— Не знам ни то!

— А са одредом шта је?

Милан није одговорио на ово питање. Он није могао одговорити, за одред није знао. Али је знао за Њемце који су се приближавали. У руке им не смију пасти. Не! Никако! И то је јасно. Треба се склонити, он одговара за Косту, Коста не види.

— Него слушај! Која, рече Милан — није до чекања. Нијемци наилазе. Треба негде да се склонимо, ту негде!

— Ја не могу, подиже главу Коста — не видим!

— И дијете би се склонило како ти мислиш. Али треба... него ово плану; ја имам здраве очи, а твоје су ноге здраве, па ћемо нешто склопити. Сје-

ђаш се како смо некад правили плуговом! Ајде ухватите испод пазухе... де, дај руку.

Коста пружи руку, напипа лице друга, а онда је спусти до испод рамена. Милан га загрли око врата лијевог рукома, а у десну прихвати штаку. — Е, сад можемо ићи. Ја сам претходница, а ти главнина. Је ли тако Коста?

— А боли ли те јако нога Милане?

— Ма пусти ногу, одговори ми на питање!

Ишли су пола сата.

— Добро је, стаде Милан (разумљиво да је стао и Коста). — Ево купинара! Густ је, попростран, на забачену мјесту... ја мислим да је добар! Ти стој на мјесту, а ја ћу правити логу. — Милан узме своју штаку и поче резалачити трње. Млатио је штаком, извлачио, слагоа на рпу.

Опет ће гребати — мислио је — кад будем затрпао.

Ускоро је рупа била готова.

— А сад, друшкане мој, деде натурн капут кроз на лице. Ево ти и моја капа, бојим се, бошће те трње. Милан скиде своју капу и натече је поврх Костине. — Е, сада лези... добро, помакни се мало у десно... добро, сада се увлачи натрашке у рупу...! Милан покупи трње са рпе и набаца га на отвор рупе. — А ја ћу овде горе, рече напоследку и оде да се маскира.

Било је десет сати ујутру. У густом трореду нашла је непријатељска пјешадија. Знојни, у зеленим љетним блузлама и замасаним хлачлама. Пушке су носили у приправности.

— Преврћи сваку кладу, чуо се, мало издале, заповједник. — Прегледајте лиснатје бунке, у несигурна мјеста бацајте бомбе!

— Иду, шапну Милан.

— Близу су, реко бих — јави се шапатом Коста.

Јест близу!

И два стара партизана прекинуше вазу. Ово је био први пут да су њих двојица прекинуле вазу, чекајући непријатеља. Али тако је морало бити. Са свих страна навишли су војници. Коста их није видио, он је осјећао њихове кораке, који као да су по њему чепали.

— Јест, мучио се он — газе по мени, мајку ми. Јест, по сред главе, кад их не могу тући. Тако је, газе...

Војници су лармали и псовали. Милан је видео ознаке на њиховим рукавима: двадасет пет црвенобијелих поља, са устакним трбом. То је била легија, звана „горски здруг“, курсисти који су шест мјесеци провели на вјежби у Њемачкој и први пут у борби су сад, на Козари. Иза њих је наишао други и трећи строј. Један жут, замасан пустром (биће да је из коморе) војник погледао је некако чудно блентаво на купинар, а онда исто тако блентаво продужио за стројем. Топове овуца нису могли чути, њих су послали некуда на другу страну.

Било је пет сати по подне. Милан је био радостан, знао је да нису ни Косту пронашли. Он се јави:

— Изгледа да их више нема.

— И мени се чини, одговори Коста.

Другови су се извукли из трња. Посједили, поразговарали мало, а онда кренули на пут — ове вечери према бившем фронту. Тешко је то било, то најбоље знају њих двојица. Кад смета свака грана на путу и најмањи пањик, и камен, кад сметају један другога. Али они су ишли. Ноћивали у шуми, простирали јелове гране и покривали

се шињелом. Милан је често понављао да грди војника кога неће никад заборавити.

— Е да си га могао видјети Коста, е да си га само видио. Земазан ко пресац, е нешто жваће и стење. Да га ухватиш рекао би да мрзи Павелића, али најбоље је њега ко на Погледају. Причекај дрољу усташа, смркнуће се теби ње се и не надеш, причекај...

Четрнаести дан Милан и Коста били су само два жива бића. Страшно исцрпљени, уморни, гладни и необријани, навишли су на старицу гдје ложи вагру око које се шћућурило двоје дјеце. Јер кућа није била, а и која је остала била је нечиста, кроз разлупане прозоре избијало је мртвило, у њима се није смјело становати. И бака је морала у јерак. Мршевци, црни људи, учинили су јој се страшни. Али дјеца се нису бојала.

— Петокрака, зар не видиш бако, упрла је мала Милица свој прстић на Миланову капу. — Наку је и тајко носко. А гдје је бако наш тата?

— О дјеце, откуда живи, почела је јочати стара. — А ми смо мислили...

Васела старица испекла је неколико кукуруза — печењака и дала их рањеницима. — Ето дјецо, опростите, последије ће бити и боље!

Те исте вечери наш I батаљон поново се враћао у Козару. У необично мрачној ноћи повијао се слабуњави пламенић ватре, која се разгарала. Командант је послао патролу да испита кренули на пут — ове вечери према бившем фронту. Тешко је то било, то најбоље знају њих двојица. Кад смета свака грана на путу и најмањи пањик, и камен, кад сметају један другога. Али они су ишли. Ноћивали у шуми, простирали јелове гране и покривали

Младен Ољача

БРАНКО П. СУЧЕВИЋ

Колчки је милион

Ми обичавамо да у животу употребљавамо ријечи и изразе о којима немамо праве слике. Истом, кад мало више размислимо, ми се зачудимо, како смо се прије титрали ријечима а нисмо право познавали оно што означавају. О томе се можемо врло лако увјерити на најобичнијим примјерима.

Узмимо само бројеве! Врло често смо употребили ријеч милион. Па, колчки је он? Ако бројимо обичном брзином, онда ћемо набројати стотину за један минут. За сат смо кадри да набројимо шест хиљада, а за један дан 144 хиљаде. Кад бисмо сјали, па не бисмо јели, ни пили, нити спавали, него без престанка и запињања бројали и само бројали, онда би нам требало око 7 дана и 7 ноћи да набројимо један милион. Кад бисмо бројали новац, онда би то, наравно, много дуже трајало.

Кад би човек имао много комада кованих динара, па их слагао један на други, сложио би хиљаду комада и стуб би био висок један метар. Кад би неко имао времена, а немао другог посла, па би излао динар на динар, онда би од милиона динара направно стуб од једног километра. Тако висок стуб људи још нису направили, јер би ишао врло високо у облаке. Сеоске црква, чији звоник иде четрдесет метара у висину, то је већ висока црква. Ту висину би достигло четрдесет хиљада кованих динара.

Још се теже снагазимо у површинама. Један квадратни километар, то је површина километар дугачка, а километар широка. Кад би се ту натискали људи један уз другог, па сталн, онда бисмо имали пред собом два милиона

људи. Кад бисмо омеђили простор од хиљаду квадратних километара, а то је отприлике тридесет и три километра дугачко и тридесет и три километра широко, па онда додели народ, на тај би простор стало читаво људство што га год има на Земљи. На Земљи има око даије хиљаде милиона људи.

Узмимо посуду дугачку један метар, широку један метар и дубоку један метар. То није велико! А ту стано хиљаду литара воде или, што је боље, хиљаду литара зина. Милон литара би стало у суд десет метара широк, десет дугачак и десет дубок. Ништа више. Кад бисмо узели људе, па их у некакав суд стрпали као цепенце један поарх другог, онда би читаво човјечанство стало у суд нешто већи од пола кубног километра. (Кубни километар је посуда један километар дугачка, један километар широка, а један километар дубока.)

На концу, узград, да споменамо и ово. Кад би се сва наша Народно-ослободилачка војска ухватила за руне и растегнула коло, онда би један крај био у Загребу, а други у Београду.

Ето, кад мало боље размислимо, онда видимо да се морамо исправљати, али и да морамо више размислити кад говоримо.

У Ужиду и Косјерићу основани су спортски одбори

У циљу подизања спорта и правилног физичког развијања омладине, у Ужиду је образован спортски иницијативни одбор. Овај ће одбор руководити радом свих спортских организација у ужичком округу.

У Косјерићу је основан спорт-клуб са четири секције и то: фудбалском, лакоатлетском, шаховском и пинг-понг секцијом. На последњој седници клуб је добио име „Напред“.

Основана је спортска управа у Сењском руднику

Пре кратког времена основана је у Сењском руднику, иницијативом Месног одбора УСАОС-а, спортска управа која ће руководити свим гранама спорта. За председника је изабран Јакоб Черанић, а за секретаре Константин Докић. До сада су основане фудбалска, лакоатлетска, пинг-понг и шах секције.

На почетку рада истакао се с. к. „Пролетер“, одневши заједну победу у пинг-понг и шаховској утакмици над омладинцима из Разке Рене.

Спортски дан омладине округа крагујевачког

Крајем прошлог месеца одржан је слет и лакоатлетско, фудбалско и стрелачко такмичење омладине округа крагујевачког.

Најпре је одржано предтакмичење на 60 и 100 метара у коме је учествовало преко 40 омладинаца и омладинки. Куглу је највише бацно (9,60 метара) Александар Милентијевић, омладинац Народне одбране. У трци на 1.500 метара је учествовало 15 такмичара из свих срезова округа крагујевачког. Победио је Миша Нешовић из Драгобраће. Време 4,25 минута. У финалној трци на 100 метара први је стигао омладинац Бранко Бранисављевић из Сарајева у времену 11³/₄ секунди. У трци на 60 метара прва је стигла омладинка Славак Љубичић из Аранђеловца у времену од 8 секунди. Омладинци из Главног штаба су победили у штафети 4 × 60 метара (46⁷/₁₀ секунди) и у штафети 4 × 60 метара (41 секунда).

После тога су омладинке учитељске школе извеле прсте вежбе. Спортски дан је завршен фудбалском утакмицом између II тима омладине УСАОС-а и војске. Резултат је био 2:2.

Другог дана су одржане стрелачке утакмице. Учествовало је 38 такмичара из свих срезова. Такмичило се из француских пушака у лежећем ставу, без наслона — на отстојању од 200 метара. Победио је Милан Илић из среза гужанског (31 поен). Други је Живота Вукомановић из Крагујевца (27 поена), а трећи Србољуб Радивојевић из Орашца (26 поена).

Кратке спортске вести

Ових дана у Ваљевоу је образован Округлни иницијативни спортски одбор, који треба да руководи спортом и његовим правилним развијањем. За председника одбора изабран је М. Средојевић, професор, а за секретара М. Величковић и Л. Николић.

У Забрежју је основан омладински спортски клуб. Омладинци су и поред великих тешкоћа набавили лопту и нешто ствари и створили клуб који носи име с. к. „Драган“ у знак сећања на омладинског борца и руководиоца из тога краја, који је погинуо у борби 1943 године.

Спорти

»ЦРВЕНА ЗВЕЗДА«—ТИРАНА 5:2

22 априла, последњег дана заседања II конгреса албанске антифашистичке омладине, одржана је велика спортска приредба на стадиону у Тирани. Гостовала је „Црвена звезда“ из Београда, која је одиграла утакмицу против изабраних фудбалера Тирани. После живе и лепе пријатељске игре, утакмица је завршена резултатом 5:2 за „Црвену звезду“. За ову приредбу је владела Тирани огромно интересовање, те је на утакмици било присутно преко 30.000 људи. На утакмици су такође били присутни и претседник албанске владе Енвер Хоџа, чланови владе, претставници војних мисија савезничких земаља и све омладинске делегације, које су суделовале у раду II конгреса.

Ллекоатлетско такмичење на стадиону у Тирани приликом II конгреса албанске антифашистичке омладине

Спортске вести из Совјетског Савеза

Сезона зимских спортова у Совјетском Савезу је завршена традиционалном прославом. Случари Москва, Лењинграда, Горког и других градова испунили су се на завршним такмичењима у Мурманску. Главна тачка била је утакмица на смучкама које вуку ирваси. Ово је одржано први пут у Совјетском Савезу. Завршна такмичења свесавезних зимских спортова одржана су у Кировску. Победник у слалому је Болијгов из Москве, који је прешао даљину од 2.300 метара брзином од 100 километара на сат.

су одржали прве пролећне утакмице. Најбољи пливачи Совјетског Савеза такмичили су се у једном од московских зимских базена. Постављена су два нова свесавезна рекорда. Њих је постигла Зинаида Шесасњова из Лењинграда. Она је за време рата постигла шест нових совјетских рекорда у лакоатлетици.

Ллекоатлетичари, пливачи и фудбалери

Трудом, што га свесни дају — ближимо се Првом мају

Цртежи Ине Кушанџа

Црвеноармејци јуре, пред њима се бране руше, у налету снагом журе да јазбину звери сруше.

За сву беду и све жртве у крвавом овом рату, за гомиле деце мртве — сада Берлин прима плату!

А и наши борци славни остварују санак давни: на доглед се види мала загребачка катедрала.

Ови неће — бедне слике! ни за себе право знати и овако отприлике — Први мај ће дочекати.

„Хеј, другови, и ми треба да запнемо с пуно жарга — ништа неће пасти с неба, нашим радом све се ствара!“

Пионирском снагом младом шта им личи — то су дани: у пролећној сетви — радом Први мај су дочекали!